

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisorile nefrancate nu se primesc. — Manuscrisurile nu se returnează.
INSERATE
se primesc în Administrațiunea în Brașov și la următoarele
BIBLIOTECI de ANUNȚURI:
în Viena: la N. Duker Nachf.
Nur. Augenfeld & Emmerich
Leder, Heinrich Schalek, A. Opeklik Nachf. Anton Opeklik.
în Budapesta: la A. V. Goldberger, Ekstein Bernat, Julius Leopold (VII Erzsebet-körut).
PREȚUL INSERȚIUNILOR:
o serie garmond pe o coloană 10 bani pentru o publicare. — Publicări mai dese după tarifa și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI

(Număr de Duminecă 1).

"GAZETA" lăse în răcare u.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 or., pe șase luni 12 or., pe trei luni 6 or.
N-rii de Duminecă 2 fr. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 franci.
Se primumă în toate oficiile poștale din țară și din afară și la d-nii colectorii.
Abonamentul pentru Brașov:
Administrațiunea, Piața mare. Târgul Inului Nr. 30, orașul I. Pe un an 20 or., pe șase luni 10 or., pe trei luni 5 or. Cu d-nul în casa. Pe un an 24 or., pe șase luni 12 or., pe trei luni 6 or. — Un exemplar 10 bani. — Atâr ab. nămonțele cât și inserațiunile suat a se plăti înainte.

Nr. 4. — Anul LXV.

Brașov, Duminecă 5 (18) Ianuarie.

1903.

1903

Ce ne va aduce anul nou?

Pe lângă urările obișnuite această este întrebarea, ce de trei zile și au pus-o toți dintre noi, cari se gândesc nu numai la ziua de azi, ci și la ziua de mâine.

Cu atât mai mult vor fi îngrijii de viitor aceia cari, putându se ridica peste interesele persoanei, ale eului lor, se simt ca membrii ai familiei celei mari, la care aparțin prin legăturile limbei și ale naționalității, precum și ca fiii și cetățeni ai patriei lor.

Noi Români din aceste țări nu mai răsfățați n'am fost vre-odată de sorțe. De când ne-a adus pe acest pământ divul Traian, am trăit necontent purtând lupte grele cu ne-nemurătorii dușmani, cari au năvălit în cursul veacurilor asupra noastră. Am fost un popor invidiat și persecutat de toți cei cu câți am trăit în atingere.

Să lăsam însă la o parte trecutul cel îndepărtat și să recunoștem că capriciul sorței ne-a adus în vechiul deșteptării popoarelor într-o situațiune mai gravă și mai periculoasă ca oră și când, căci nu mai e vorba azi de forța brută-fizică, ci de o sută și o mie de mijloce de seducere și de corupțiune, ce le întrebunțază adversarii existenței noastre naționale pentru a ne slăbi, spargându-ne rëndurile și sădind buriana veninosa a desbinării între noi.

Ce ne va aduce anul nou?

Din partea contrariilor vieții și desvoltării noastre naționale de sigur că nu ne va aduce nici o schimbare spre mai bine, fiindcă așa e legea firască, că nimeni nu poate aștepta sprijin și ajutor dela dușmanul său. Va să dăcă nu vom avé nici pe

viitor alte prospecte pentru o îmbunătățire a sorței noastre politice, culturale și economice, decât acelea, ce ni-le oferă lupta care țintese a apăra drepturile, limba și naționalitatea noastră.

Datoria, ce ni-se impune de a lupta neobosit și cu îndoită energie pentru aceste bunuri scumpe ale vieții noastre, trebuie să ni-o împlinim înainte de toate — apoi vină ce va veni.

Dér cum să ne-o împlinim?

Acésta e întrebarea cea mai grea, care nu se poate deslega așa ușor fiindcă presupune multă bunăvoință, mult zel și iubire de neam, mult curagiu și în fine devotament, sinceritate și abnegare de sine.

Cel-ce ar dăce, că aceste însușiri nu s'ar găsi azi la poporul nostru în acea măsură, ca el să se potă lupta și să se potă apăra cu succes în împrejurările de azi, acela ar nega tot trecutul acestui brav popor, totă țaria rezistenței sale, căreia are să-i multumescă, că azi mai trăiesc ca popor deosebit.

Se găsească dér în poporul nostru toate însușirile bune, de care vorbim, numai să le scim folosi înțeleptesce pentru marele scop cel urmărim.

Acésta însă nu se va puté, s'eu să se va face numai în mod stângaci și nesatisfăcător, pe câtă vreme nu-și vor da mâna toți Români de inimă, cinstiți și desinteresati pentru a împinge înainte cu totă energia interesele comune naționale, și până-ce astfel nu vor fi paralizați toți, câți se îndesă la conducerea poporului numai cu gândul și cu intențiunea de a-și face trebșorele lor.

Trebuie să iésă pe teren toți, câți sunt gata a servi cauza poporului sincer leal și desinteresat și să

pună odată capăt uneltirilor ómenilor clicași și interesați.

Atunci ne vom convinge, că este încă în poporul român multă putere de rezistență.

Sfântul Botez să întărescă pe fiii nemului și să le dea putere a-și împlini datoria națională pe deplin și fără șovăire!

Revista politică.

Banffy nu se astimpără. De când pécatele lui proprii l'au răsturnat de pe fotoliul ministerial, el mereu caută să-și răsbune în contra protivnicului său Coloman Szell, invinuindu-l pe acesta în articole de diare, că nu face adevărată politică națională maghiară și că dă frâu liber naționalităților să se întărescă și să „atace statul național maghiar“. Profită de toate ocașiunile pentru a discredita și înegri politica lui Szell și a-i prepara astfel căderea.

Cel mai nou atac al lui Banffy în contra lui Szell s'a dat din incidentul discusiunii în dieta ungară a proiectului de lege despre pasapórt. Într'unul din paragrafi acestui proiect se dispune, ca pentru Croația pasapórturile să se dea în limbele croată și francesă nu și în limba maghiară. Și proiectul s'a votat. Căsul acesta i-a fost cât se pot de binevenit lui Banffy, ca să se ridice cu totă puterea și să atace cu furie pe Szell. În diarul „P. H.“ el a publicat un articol în care dăce, că Coloman Szell interpretază fals articolul de lege 30 din 1868, căci autonomia Croaților nu se întinde până acolo, încât să împiedece dreptul dietei unguresci cu privire la regu larea sistemului pasapórturilor și dreptul limbei maghiare în Croația. Ceea-

ce s'a întâmplat în dieta ungară — dăce Banffy — nu se poté întâmpla în parlamentul nici unei țări. Banffy se laudă, că el n'ar fi pus pe biroul camerei un proiect ca acela al lui Szell și că și-ar fi dat dimisia, dacă n'ar fi putut să rezolve cestiunea acésta conform intereselor „statului maghiar național unitar“. Banffy apeleză apoi la membrii camerei magnaților și-i soméză, că fiind vorba de știrbirea statului ungar în străinătate, să respingă proiectul.

E într'adevăr amuzant dăcem și noi cu „Alkotmany“ — a vedé ce face Banffy. El se svêcolesce ca omul, care abia așteptă să-și însingarde prada.

Erăși a izbucnit *obstrucțiunea în parlamentul austriac*. În tot timpul cât au durat vacanțele de sêrbători ale „Reichsrath“-ului, s'au făcut serioase încercări atât din partea guvernului, cât și din partea partidelor, ca să se afle modalitea pentru o lucrare normală a parlamentului. Speranța că acésta se va puté dobândi nu s'a realizat. Partidele extreme, Cehii radicali și Germanii radicali (pangermanii), au respins propunerea de compromis privitoare la ordinea de di, și astfel s'a zădărnicit desbaterea asupra convenției zaharului și înăncălcarea legii privitoare la acésta convenție pe cale parlamentară. Radicalii cehi și radicalii germani nu s'au lăsat să fie capacitați a-și retrage propunerile lor de urgență, ba și-au mai înmulțit numărul acestor propuneri, Germanii radicali pretinđend între altele desbaterea bugetului statului. Ședința a fost foarte sgomotosa. Ea s'a deschis la órele 11 a. m. și a durat până erî diminetă.

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Răsbóiele lui Ștefan-cel-mare.

După istoricii poloni Dlugoss și Cromer.

De Nic. Densușianu.

Ștefan cel Mare învinge la Valea Rahovei, lângă riul Bêrlad, armata lui Suleiman-pașa de 120.000 ómeni în a. 1475.

Despre lupta întâmpată la Valea-Rahovei, Dlugoss scrie astfel:

„Marți în ziua de 17 Ianuarie 1475, Ștefan Voivodul Moldovei, învinse și discurse într-o luptă sângerosa óstirea Sultanelui turcesc, în număr de 120.000 de optător. Óstei turcesci li dase ajutor și Básarabii (Români din Țera-românească), de óre-ce Turcii trecuse mai întâiu în regiunea acésta și o supusesse. Turcii, îndată ce trecuse în Moldova, începură să o desasteteze, însă Ștefan îi înfrânse cu singură mâna sa de răsbóiu, lângă stâlpul de la Bârlad (numai de 5000 de Secui, a căror țară se desfacuse de regatul unguresc și se unisese Moldovei. Tóte șirurile

de întâiu ale armatei sale, între cari se aflau în frunte și Secuii, fură nimicite de Turci, și acum pericolul era foarte mare, când de-odată Ștefan se aruncă în persónă în mijlocul liniilor de bătăie ale Turcilor, cari începuseră a-se bucura de învingere și prin admirabila putere a lui Dumneșeu, dânsul, care de abia avea numai 40.000 de luptători, și între cari partea cea mai mare erau țărani, sdrobi tóte cetele barbare ale Turcilor.

„Din cauza acestei victorie, el nu se sumeai de loc, ci patru zile întregi posti numai cu pâne și apă, și dede poruncă în tótă țera sa, că nimeni să nu cuteze să-i atribue lui acésta învingere, ci numai singur lui Dumneșeu, fiindcă după judecata tuturor, învingerea din aceea și numai Dumneșeu a dat-o, și de aceea numai lui singur i-se cuvine lauda acestui triumf. Intrégă óstea lui se înavați peste măsură din prada luată de la Turci, în aur, în argint, în purpură și în alte lucruri. Și Ștefan câștigă înapoi fortărețele din Basarabia (arces Bessarabiae), cari se desfacuse de dânsul și se plecaseră Turcilor. Fórté mulți țărani fură trecuți din cetele pedestrașilor în cetele militarilor călárași și ale militarilor pedestri. Din acésta luptă numai puțin Turci încercară să scape cu fuga. Dér cu tóte că cei ce fugeau putură să

sosescă până la Dunăre, însă aici fură ajunși de Români, cari aveau cai mai odhniți, și aprópe cu toții fură măcelăriți și aruncați în unde. Căii Turcilor și chiar însuși Turcii slăbise de fóme, fiindcă Ștefan Voivodul cu mult mai înainte prefăcuse în flacări tot ținutul, pe unde aveau să vină Turcii, și acésta dispozițiune contribuí foarte mult la învingerea lui. Apoi dete ordin să tragă în țépă pe toți captivii Turci, afară de cei mai de frunte, pe cari îi rezervă. Cadavrele celor uciși le arse, dér există încă câte-va grămeți mari de ósele acestora, cari vor atesta și în secole depărtate mărimea acestei învingeri“.

„Ștefan Voivodul trimise apoi, cu boierii cunoscuți și de frunte ai țerei sale, la regele Casimir al Poloniei, care se află în Litvania, pe patru duci mai distinși de ai

2) Ér cronicarul Grigorie Ureche scrie: „Pre cari i-au biruit Ștefan Vodă... cu meșezugul, că... așa i-au cuprins pe Turci o negură, cât nu se vedeau unul cu altul. Și Ștefan Vodă tocmise puținii ómeni despre lunca Bêrladului, ca să-i amăgescă cu buciune și cu trîmbițe, dând semn de răsbóiu. Atunci óstea turcescă întorcându-se la glasul buciunelor, și împedecându-i și apa, și lunca, și acop rîndu-i și negura, t'iau și sfărâmau lunca să trecă la glasul buciunelor. Érá din dos i-a lovit Ștefan Vodă cu óstea tocmită, în 10 Genarie; unde nici era loc a-și tocmitre óstea; nici de a se îndereptare, ci așa ei în de sine tându-se mulți au pierit; și mulți prinseră vii pedestrimă: ci pe a-ia pe toți i-au t'iat, unde pe urmă, *movile de cei morți au strâns*“ (Kogălniceanu, Cronicile României. Tom. I, p. 160—161).

Turcilor, 36 de stéguri militare, și o parte fórté alésă din prada de răsbóiu; rugăud pe regele polon să nu părăsescă pe un serv al său atât de credincios și pe un atlet atât de brav, ci să-l ajute cu trupe, cu arme, cu bani și cu alte lucruri necesari răsbóiuului, în contra împératului turcesc, ca să-și răsbune pentru călcarea țerei... Casimir, regele Poloniei, auđind acésta seire atât de fericită și de mare folos pentru sine, pentru regatul său și pentru întréga creștinătate, s'a bucurat foarte mult, după cum cu tot dreptul se cuvenia, și a făcut rugăciuni publice cu multe cheltueli și sacrificii, drept mulțumire lui Dumneșeu pentru acésta învingere, promise și asigură pe Voivodul Ștefan, că după dorințele sale, dânsul îl va ajuta cu tótă bunăvoința... Ștefan Voivodul trimise și Pontifcelui roman, lui Sixt al IV-lea, câți-va captivi și stéguri luate de la inimic, rugându-l să-i dea tot ajutorul, ca să potă pune cu desevărsire capăt furiei Turcilor.

„De asemenea Ștefan Voivodul trimise și regelui Mathia o parte alésă din prada de răsbóiu, dorind să-l atragă în partea sa, ca să-i fie în ajutor. Inse regele Mathia usurpă pentru sine întréga pompa acestui triumf, atribuindu-și șie acésta învingere; anume dânsul scrie Papei, împératului

Presă oficiosă din Rusia nu mai contestă importanța călătoriei contelui Lamsdorff în Serbia, Bulgaria și Austria. Intrevederile de la Belgrad și Sofia și conferința cu contele Goluchowski la Viena, au avut într-adevăr de scop prepararea unei energice acțiuni în Orient, a celor două puteri semnatare ale înțelegerii din 1897, consfințită prin visita împăratului-rege Francisc Iosif la curtea din Petersburg.

Diarul oficios „Nowoje Vremja” vorbind de reformele acordate Macedoniei de către Sultan, declară categoric, că Rusia și Austro-Ungaria cer introducerea reformelor, dăr cu garanții. Asemenea reforme vor fi propuse Turciei, după o înțelegere prealabilă între cele două puteri.

Punctele principale ale acestor reforme ar fi:

Stabilirea unui control financiar pentru perceperea impozitelor în vialele europene ale imperiului și pentru plata regulată a salariilor funcționarilor și trupelor;

Instituirea unui control asupra jandarmeriei, prin numirea de ofițeri belgieni, olandezi și elvețieni și asupra întregii administrațiuni din Macedonia, printr-o personalitate independentă și nesupusă tradițiilor turcesci și influențelor de la Yldiz-Kiosk.

În primul loc nici Austro-Ungaria, nici Rusia nu admit reformele propuse de Pörtă.

În al doilea loc, ambele puteri — probabil cu mandat necondiționat din partea celorlalte puteri semnatare ale tratatului din Berlin — cer un permanent control financiar european în Albania, Macedonia, Serbia-veche, Tracia și Epir.

Al treilea, Europa cere reorganizarea administrației, prin înlăturarea tuturor funcționarilor turci și înlocuirea lor cu ofițeri furnizați de cele trei state neutre: Olanda, Elveția și Belgia.

În sfârșit, numirea unui guvernator general, liber de orice dependență de Pörtă și neascultând de ordinele cabinetelor europene.

Infrățirea latină.

Sub acest titlu revista italiană „La vita internazionale” publică următorul articol datorit d-lui Giovanni Persico, unul dintre studenții italieni, care a vizitat România.

german, precum și altor regi și principii din lume, lăudându-se, că oștile sale, peste care era comandant Ștefan Voivodul, au zdrobit cu totul armata turcescă, voind prin această vanitate a sa obține și fără margini, să-și arde și-și titulele de glorie ale altuia, pe când este lucru cunoscut atât în Polonia, cât și în Ungaria, că acel Ștefan Voivod al Moldovei, pe care regele Mathia îl numește duce peste trupele sale, cu aștine zile mai înainte a strivit 6000 de unguri, pe cari îi trimisese regele Mathia, ca să devasteze Moldova, în cât aproape nici unul n'a mai rămas în viață, er ducele lor Magyar Balazs, de abia a putut scăpa cu fuga.

„Dăr Ștefan Voivodul nu se mulțumi numai cu legățiunile trimise la amicii săi, ci dănsul trimise o legătiune distinsă și cu daruri alese chiar și dușmanului său de mărte, sultanului turcesc *Mohamet*. Prin această legătiune a sa dănsul se plângea, că nisea tâlhari și omeni isgoniți din Turcia au cutezat să năvălescă asupra țerei sale fără de scirea Sultanului, fiind-că dănsul nu pôte crede, că Sultanul ar nutri în inima sa, față de dănsul, atăta aroganță, rea credință și dușmănie, dăr dănsul cu protecțiunea prea puternicului Dumneșeu, care ajută tot-dăuna cauza drăpă, a distrus cu

Între albele căsuțe vesele, între verșile grădinii mirositoare ale frumosului și veselului Bucuresci — nume care în limba românească însemnă orașul bucuriei — trece modestul curs albastru al Dâmboviței, de unde vine și drăguțul proverb: „Dâmboviță apă dulce, cine o bea nu se mai duce”.

Și într-adevăr, cu multă părere de rău eu la gura din Verciorova am sărutat pe bunul meu prieten Dumitrescu, venit să îmi aducă ultimul frățesc adio la hotarul patriei lui, și cu o mare tristeță am vădut dispărând repede ospitaliera țără românească pe când trenul mergea pe repeșile cōste ale Carpaților, pe când bătrâna Dunăre își înălța vocea, rupându-și marile ei valuri de Porțile-de-fer.

După ce am petrecut două-spredece zile în România, ca într'un vis fermecat de lumină și amor, eram cuprins de un fel de uluială de a mă regăsi astfel singur în acel vașgon, care străbătând câmpiile Ungariei, mă reconducea în zidurile eterne ale iubitei mele Rome.

Și acest nume de Roma, venindu-mi pe neașteptate în minte, îmi reînțorcea gândurile mele la țără și la omenii de care mă despărțisem.

Oh! Roma, câtă trebuie să fi fost mărirea ta, decât magica putere a numelui tău a fost de ajuns, ca să pășireze integru și viu, după miș de ani de suferințe și de lupte, un mic popor de eroi, căruia i-a fost unica mângăere, între dureri nesfârșite, ideea forte nobilă de a menține în crederea în marea mamă, orgoliul sfânt de a se arăta demni în ochii lumii de marea misiune incredințată de Traian, când i-a pus între Dunăre și Marea Neagră, ca o sentinelă a latinității!

Acolo pentru prima oră mi s'a arătat tot farmecul misterios, ce emană din marile fapte ale istoriei atuncî când am vădut la evocarea Romei delirând de entuziasm un popor întreg, dela vechiul muntean ignorant, îmbrăcat în blănuși de miei, pe care l'am cunoscut la Sinaia, care a plecat pe jos din Carpații lui spre a se duce în pelerinagiu de devotament să sărute pământul sacru *alma mater*, patria ideală a tuturor Românilor, până la culta Carmen Sylva, regină-poetă a cărei dulce față ex-

presivă strălucea de emoțiune, când pe mărēța terasă a incântătorului castel Peleş — eu i am vorbit despre Italia, pe care o iubesc.

Neștersă este pentru mine amintirea sosirii triumfale la Bucuresci: pe la orele 11 noptea o mulțime nerăbdătoare de peste 50 mii de persoane, aparținând tuturor claselor sociale, se strinsese cu muzici și drăpele pe lângă gară, spre a aduce primul salut tinerilor oșpeți italieni.

Revēd încă lungul cortegiū, care a durat mai mult de o oră, între 2 șiruri dese de popor, care aplauda cu frenesie; revēd încă strășile Capitalei pavoazate și iluminate frumos, inscripțiunile multicolore, cu cuvintele *Bine ați venit!* balcōnele pline de lume, de pe cari bărbații ne salutau cu simpatie, pe când femeile ne aruncau flori și surisuri.

Din acea seră memorabilă și până la ora plecării, a fost o continuă serie de serbări, de aclamații, de onoruri, ca într'o magică teerie: după frasa cea mai esactă din „*Universul*”, organul cel mai mare al opiniunii publice române, erau 17 tineri italieni, și am devenit timp de o săptămână cele mai importante personalități din totă România.

Ni s'a dat un bilet de liber parcurs pe căile ferate și primiriile entusiaste din Bucuresci au fost imitate, decât nu întrecute la Ploesci, Cernavodă, Constanța, Brăila, Sinaia, Craiova, Turnu-neverin, peste tot locul, fine unde trenul se oprea, fie chiar pentru un singur moment. Am fost conduși să vizităm toate stabilimentele cele mai importante din Capitală și Regia ne-a oferit cutii cu țigări *Cordu-Frateres*, tip creat într'adins pentru noi: s'au organizat reprezentații de gală, și toți artiștii cei mai celebri din regat s'au întrecut pentru buna reușită a spectacolului; ni s'au dat ca daruri cărți, obiecte și medalii.

În continuile recepțiuni și banchete, ce ni-s'au oferit la Bucuresci și în altă parte, omenii cei mai eminenți din țără în politică, artă și literatură au pronunțat discursuri în onōrea oșpeților și mie, care eram capul delegației italiene, mi s'a cvenit sarcina, prea superiōră pentru sērmanele mele puteri, de a lua peste 30 de orî cuvēntul, spre a exprima totă emoțiunea și recunoștința inimelor nōstre față de acele dovedii de iubire frățescă.

*demn, căruia s'e i se dea domnia și imperiul militar peste totă lumea, și lui s'e i se incredințeze, prin svatul, prin înțelegerea și hotărțirea comună a tuturor creștinilor, demnitatea de comandant suprem și Duce în contra Turcilor, pe când ceilalți regi și principii catolici, își petrec timpul numai în trândăvii și în desfrinări, ori în rășboie civile”.*³⁾

(Va urma).

Din „călătorie în munți”.

(După Lenau).

Furtuna.

Pe culmi e liniște adencă —
De-odată vânturi vin grăbit
Cu vestea că îngrozitoare
La drum furtuna a pornit.

Un șgomot surd, ... pe ceriuri norii
S'adună în vestmēt cernit,
Ca gândurile de mănē
În sufletul adenc mahnit.

³⁾ *O virum admirabilem, heroicis Ducibus, quos tantopere admiramus, nihilo inferiorem: qu' sub nostra aetate, tam magnificam victoriam, inter Principes mundi primus ex Thuro retulit. Meo iudicio dignissimus, cui totus mundi Principatus et imperium, et praecipue munus Imperatoris et Ducis contra Thur-*

Ce mărēță și neașteptată revelațiune a fost pentru mine acea cursă repede și instructivă prin tinērul reșgat danubian.

Câte și miunute progrese din ziua, încă nu depărtată, în care Michelet numea România: *pauvre petite Italie solitaire!*

România, care are abia un sfert de secol de viață autonomă, care a avut botezul de sânge ca națiune independentă pe câmpiile Griviței și pe zidurile Plevnei, a făcut în câțiva ani, prin stăruința tuturor fiilor ei, pași într'adevăr gigantici pe drumul civilizației.

Bucuresci, prea frumoasa Capitală, care pôte rivalisa în frumusețe și eleganță cu cele mai celebre orașe din Europa și pe care de sigur le întrece prin curățenie și igienă, s'a ivit ca prin farmec în ultimii ani; Constanța, antica Tomi unde se află o statuie de bronz a lui Ovidiu, oferă în portul ei un ancoragiu sigur pentru nevoile navigațiunii pe marea Neagră; Cernavoda posedă un pod de fer pe Dunăre, lung de aproape un kilometru, care constituie una din lucrările cele mai minunate din lume; Brăila, unde Dunărea încarcă cu vapōre ia înțășirea unei mări, e sediul industriei și comerțului, și în special al grânelor, care constituie cea mai mare resursă a României.

Decă se confruntă această stare de lucruri cu descripțiunile pe care ni le-au lăsat călătorii, cari au străbătut Moldova și Valahia acum vreo 50 de ani, când barbara și urita dominație turcescă lăsa acele provincii în condițiuni de complectă părăsire, se va pricepe îndată cu mare ușurință cum unele persoane au adus acușății contra fraților noștri latini.

Ei au știut până acum să dovedescă prin fapte, că prin voință se pôte ajunge un sublim ideal.

În vinele Românilor de aș curge sânge curat latin, și ei, ca și sentinela de bronz a Dobrogei pusă la intrarea podului Carol I, păzesc pe țermurii Dunărei și pe malul Mării Negre glorioșă tradițiune italică.

Chiar din momentul când am călcat pe pământul României, m'am convins de acest adevăr.

După 30 de ore de călătorie continuă din momentul debărcării la Fiume, am ajuns la Predeal, o mică gară, care se află la graniță și apar-

Și cerul tună a mănē;
Pe frunte vinele îi svăcnesc;
Sunt fulgere îngrozitoare,
Cari spaimă 'n lume împărțesc.

Șirōie ploile se varsă;
Cu arbori smulși se prăvălesc
Torente pe dinainte-mi —
— Dăr tunetele se răresc.

Furtuna aripele-și plēcă
Și plōia rourēză lin.
Dăr uite colo o colibă
Deschisă unui biet strein!

Somnul.

Un moș eși, îmi dete mână
Și ridicând'o gânditor
A binecuvēntare..... darul
Din ceriuri picura ușor.

Atuncea Dōmne priceput-am,
Că tunetul mănē nu-i.
Că 'n vânturi line, ori furtune
Tu dragostea de noi țī-o spu-

cum, communi Christianorum consilio et decreto, aliis Regibus et Principibus in desidiā et voluptates, aut in bellis solutis, committeretur. *Dlugossi* Hist., mus II (1712) p. 544.

ține jumătate României și jumătate Ungariei.

Prima demonstrație ce ni s'a făcut acolo, la graniță, pe frumoșii Carpați inverziți, în fața ochilor mirați ai geandarmilor unguri, a fost câte cea mai puțin grandioasă, d'era mai mișcătoare.

Totă mica populație de țărani și păstori se adunase pe peron, frumos împodobit cu verdetă; băieții solilor se aflau înșirați la umbra acelorului român și un grup de copile, îmbrăcate în alb și încununete cu roze, aruncau flori asupra tinerilor oșpeți, veniți din Italia depărtată, veniți dela mama Roma să găsească pe frații din Orient.

Pe când noi nu sciam să exprimăm via noastră recunoștință de cât prin a ne arunca în brațele noilor amici cu strigătul de *Trăiescă România!* micul cor de copii a intonat cântecul ginteii latine, imn popular, făcut de Vasile Alexandri, cel mai mare poet român din secolul trecut.

În acel moment mărturisesc fără rușine, că emoțiunea m'a învins și am plâns.

Lacrimi de recunoștință și de bucurie, lacrimi cari ușurară inima mea agitată de furia afecțiunilor cu cari eu am sigilat acele legături de iubire frățească pe care numai mărtea le va pute rupe.

SCRIRILE DILEI.

— 4 (16) Ianuarie

Din cauza sfințelor sărbători de Luni și Marți, Botezul Domnului și Ioan Botezătorul, diarul nu va apăre până Miercuri seara.

Alegerea de episcop la Arad. Luni consistoriul din Arad a ținut ședință pleneră, în care s'au comunicat actele privitoare la înalta rezoluție și s'a hotărât a se convoca sinodul electoral pe ziua de **30 Ianuarie** (12 Februarie) când se va săvârși alegerea.

Pentru „Casa Națională“. Ca răscumpărare a felicitărilor de anul nou a dat pentru „Casa Națională“: d-na Lucreția Mețianu, Ghimbav 1 cor., d-șora Domnica Neagu 1 cor.

Pentru masa studenților români din Brașov au mai intrat: de la d-l **Ioan Murăroiu** pentru rescumpărarea felicitărilor de ziua sa onomastică **3 cor.**

In loc de **a. n. f.** de la domni din Decești: **Dr. Ioan Șliam**, avocat, **3 cor.**, **Augustin Pinea**, contabil, **2 cor.** și **Gregoriu Sândeian** **2 cor.**

In loc de bunură pe sicriul regretatului protopresbiter **Ioan Petric** a contribuit d-l **Romulus Verzea**, capelan gr. or. în Satulung, suma de **5 cor.** — Primescă marinimoșii donatori cele mai căldurose mulțămite. — **Direcțiunea școlilor medii gr. or. române.**

Grecul rătăcitor. Un tiner simpatice care se numește „Contele Spiridon de Cavadas“ originar dintr'o familie venețiană, ai cărei membrii ocupă ași funcțiuni înalte în insula Corfu și unul a fost chiar ministru în Grecia, venind din România s'a oprit la Brașov și ne-a vizitat la redacție. Tinerul conte a umblat multă lume 'mpărăție, trimițând corespondențe la diferite diare. În limba greacă se dice, ca soie să scrie poesii frumoșe. A scos și câte-va numere dintr'un diar franțuzesc intitulat „*Le grec errant*“ (Grecul rătăcitor). În pelerinajele sale a vizitat mai multe persoane distinse, între cari și pe președintele Transvaalului Krüger. De aici va trece prin Triest în patria sa.

Proces de presă. „Tribuna Poporului“ a avut în ziua de 13 Ianuarie proces de presă în fața tribunalului din Arad. În ziua de 22 Iulie 1900 „Tr. Pop.“ publicase un articol sub titlul „*Un netrebnic*“ în care se afirmă despre d-l **Lazar Triteanu**, actualmente referent la consistoriul din Sibiu, nisece lucruri insultătoare. D-l Triteanu era pe atunci instructor la familia **Mocsonyi** și stipendist al consistoriului arhidieceșan din Sibiu. Din cauza acesteia, după cum se scrie, redactorul „Tr. P.“ fiind mânios pe d-l Triteanu a publicat acel articol insultător, în care se dicea între altele despre d-l Triteanu, că ar fi exploatat tinereța și nevinovăția unei învătătoare și ca să-i storcea și bani, i-ar fi promis, că o ia de nevastă.... D-l Triteanu prin avocatul **Dr. Rozvany** a intentat proces „Tribunei Poporului“, pentru insultă și calomnie prin presă. Răspunderea a luat-o culegătorul tipograf **Dopp**. Mai târziu însă acesta s'a resgândit și a făcut o nouă declarație, în care dice că **nu el a scris articolul**, d'ér că a luat răspunderea la îndemnul lui **Russu-Șirianu** și a lui **Tr. Vatanu**. Tabla din Oradea n'a luat în considerare această declarație. Tribunalul a condamnat pe **Dopp** la o amendă principală de 100 corone, care se va pute preschimba în închisore de 10 zile, la amendă secundară de 50 corone, care se va pute preschimba în cinei zile închisore, precum și la 10 corone cheltueli în favorul reclamantului. Tot-odată „Tr. P.“ a fost obli-

gată a publica sentința în fruntea diarului. Ambele părți au făcut apel.

„Reuniunea femeilor române greco-catolice din Blășiu.“ invită la balul, care-l aranjază în favorul său, Sâmbătă în 24 Ianuarie 1903 st. n. în sala „Hotelului Univers“. Inceputul la 8 ore seara. Prețul intrării: de persoană 2 corone, de familie 5 corone.

Se pôte? Ni-se scrie: „În comuna Tințari s'a întemplat minunea, că în ziua de Crăciun s'a cântat „Christos a înviat din morți...“ ér ajutorul Bobotezii s'a publicat pe Vineri în 3 Ianuarie v. 1903. Sunt curios a sci, unde se capătă un astfel de călindar, și ce orânduială nouă bisericească a schimbat la Crăciun pe „Nascerea ta Christose“... în „Christos a înviat...?“ „X.“

Un principe nihilist. Din Geneva (Elveția) se scrie, că au arestat acolo pe **Victor Nakasidze**, pe motiv că ar fi făcut nisece înșelătorii. Odată cu principele, au arestat și pe socrul său **Rondal**. Principele de vr'o două-șeci de ani dă de lucru poliției din cauza, că era nihilist fanatic. La 1885 a fost implicat într'un complot, care plănua uciderea țarului. Atunci a fost condamnat la morțe, d'ér pe urmă fii grațiat și i-s'a schimbat osânda la temniță pe viață. După-ee a ședut 2 ani în temniță, a fugit din fortăreța **Petru-Paul** din Petersburg unde fusese internat și a mers la Paris, unde a trăit mai mulți ani învățând chemia. Aici l'au condamnat érași la 3 ani închisore, fiind-că se ocupa cu fabricarea de bombe. După ce și-a făcut pedepsa, a fost espulsat din Franța. S'a stabilit în Elveția, apoi în Italia și Belgia, d'ér nicăiri nu l'au tolerat. Odată fiind bolnav în Geneva, s'a dus la spital, unde s'a apucat la bătaie cu doctorul, din care cauză l'au închis în casa nebunilor. Liberându-l și de aici se duse la Londra, unde făcú cunoscință cu baronesa **Rudelheim**, care îl însoți apoi în toate călătoriile sale. A luat parte activă în mișcarea anarhistă Părechea a fost espulsată din Anglia și s'a stabilit în Gibraltar, unde s'au căsătorit. Și de acolo i-au gonit. S'au dus la Nizza și de acolo la Roma, de unde érași fii espulsat. Principele este acum în etate de 40 ani, d'ér se crede, că nu o va pute duce mult, fiind tuberculos.

„Familia“ din Oradea-mare a intrat în al 39-lea an al existenței sale. Pentru acest an deschide un nou abonament cu 16 corone pe an, 8 cor. pe 1/2 an, 4 cor. pe 1/4 an. Pentru România 20 lei. Abonații cari plătesc înainte abonamentul cel puțin pe o jumătate de an, vor primi trei tablouri naționale ca premiu și mai multe scrieri de a-le d-lui **Vulcan** cu prețul redus.

Vânătorii maltratați. În apropiere de Arad nou au eșit zilele acestea la vânătoare în pădurea „Ciala“ mai mulți domni mari: baroni, deputați, juși de tablă și solgăbirăi. O căprieoră străbătuse prin linia gonacilor și trecuse de pe teritoriul erariului unde vênau domni într'o pădure privată, unde erau tot la vânătoare nisece țărani din Arad nou. Aceștia au împușcat căprieoră și un epure. Domni vedând acesta s'au infuriat réu și i-au legat, bătut și târit pe jos pe țărani. Ómenii aceștia nevinovați au reclamat pe domni cu pricea la tribunal.

Părintele Zimandy din T. Balint (lângă Budapesta) nu e de loc pe placul șovinștilor. Au trecut câți-va ani, de când a scris vr'o două cărți despre **Kossuth**. În acestea cărți îl zugrăvesce pe **Kossuth** ca pe un grandoman și nevrednic de cinstea ce i-s'a dat în tot-déuna. Acuma de curând încă a scos o carte de 472 pagini în care între altele are un capitol intitulat: „**Kossuth Lajos** în gândirea tinerimei“ în care arată, că tinerimea s'a lăpădat în mare parte de **Kossuth**, mulțumită scrierilor sale. Încât pentru statua, ce vréu să i-o ridice lui **Kossuth**, **Zimandy** propune să pórte o inscripție alegorică în care să se facă comparație între **Kossuth** și între maimuța, care pusesese laba pe o mitră episcopescă și punându-o în cap, de sigur se credea episcop. Tot așa și **Kossuth**, și-a pus corónă în cap și s'auit în oglindă. — Alături cu **Kossuth Zimandy** propune să li-se facă statue și lui **Haynau** și **Grünne**, cari împreună cu **Kossuth** se bucurau de executarea celor 13 generali din Arad.

O fôie maghiară din Arad serie din incidentul acesta, că **Zimandy** a înebunit și propune să i-se ridice și lui un monument — în chipul unei spânzurătoare.

O comoră de 400 milioane franci. Generalul **Chaffee**, care a comandat forțele americane la asediul **Pekingului**, în cursul unei conferențe pe care a făcut-o la **Broohlen**, asupra cestiunei chineze, a afirmat că cunosc existenta unei comori ascunse, de 80 milioane dolari (400 milioane lei.) Comora e îngropată într'un loc retras din „**Cetatea interdișă**“ din **Peking**. Generalul a adăugat, că a comunicat la timp fostului președinte **Mac-Kinley** despre această comoră, d'ér că a primit ordinul să nu se atingă de ea.

Ómeni superstițioși. **Andrei Schukert** agricultor din **Paks** de un timp încóce se îmbolnăvise. Nu sciea, de unde îi vine bóla și a chemat o babă, să-i descânte. Baba a făcut diagnosa bólei și a dis, că ginerile lui **Schukert Szallai** este

Paharul îmbiat golindu-l
Spre șură somnul m'a mánat
Și 'n fên mirositor acolo
Odihnă dulce am aflat.

Cu bucuriile din cale
În vis din nou m'am întelnit
Și auđiam din somn cum plóia
Cădea pe șură liniștit.

E dulce somnul într'o șură
Pe care bat domóle ploii —
— Așa dormim pôte 'n sicrie
Când lacrimi calde cad pe noi.

I. Priscu.

Rugămintea îngerilor.

De șese-ori sunase cuvântul Celui care Stăpân e peste tóte — peste pământ și mare, și din adâncuri tainic o lume s'a ivit
Cu astri milioane pe-albastru înfinit.
Și lumea-abia zidită, cu vocea lui divină
El o uni cu ceriul prin lanțuri de lumină.
Ér cetele de îngeri sublim cântau în cor
Cântare de mărire cerescului Păstor.

Și érași se aude cuvântul Celui care Stăpân e peste tóte, — peste pământ și mare, „Acum să facem omul“, simțirea pe pământ,

„Coróna creaturii“ — Puternicul cuvânt
Stirni în ceruri ecou de slavă și uimire
Și îngerii cântară cântare de mărire.

O jalnică oftare vèzduhul îl strébăte,
Ea vine ca o rugă din sfere depărtate,
Pe urma ei trei duhuri se 'nalță 'n tainic sbor
Spre tronul 'n care șede cerescul Ziditor.
Erau acei Archangelii meniți de providință
Să apere cerésca virtute și credință,
Pe candida lor față lumina strălucia
Ș'o sfânta aureolă măreț îi învélia.

Archangel-Adevêrul pășesce și s'opresce
În fața Stăpânirii și umil îi grăesce:
— „Părinte-al îndurării, o! lasă, nu crea
„Ființa cătră care se 'ntinde mâna ta,
„Viéta o să-i fie mult grea și 'ntunecată
„De patime și ură, de viții flagelată;
„In sbucium și durere pe urmă s'o sfirși
„Și 'n loc de mulțumită cu réu te-o rês-
[plăti“ —
Cuprins de întristare archangelhelul se 'nchină
Și 'n spațiu și pierde urma ca dungă de
[lumină.

Al doilea Archangel-Dreptatea se ruga:
— „Îndură-te Părinte și lasă nu-l crea
„El lumea o să d'érime prin cruda-i ne-
[dreptate

„Nedreptăți-va frate pe dulcele său frate,
„Chiar eu ce am menirea dreptatea a sluji
„Gonit voiți fi de d'ensul și mă va urgisi“. —
Grăesce și dispere ca astru rotitor
Și în adânc se pierde cântând întristător.

Spre tronul sfânt pășesce Archangel-Pacea.
[rîngă

De laur ține 'n mână, plutind în sfera-i largă
Rostesce rugămintea-i cu glasul tremurând:
— „O, nu-l crea Părinte! În tristol său avânt
„El liniștea și pacea o să le isgonescă,
„Frumșeța lumii tale el o să nimicească,
„Virtutea pentru d'ensul cuvânt deșert va fi,
„Pecatul și minciuna în fapte-i va 'nflori“.

Tăcere ca de morțe urmă, și toți așteptă
S'audă glasul Celui ce lumile îndreptă,
Când étă că din zarea albastrului vèzduh
Venia plutind pe rađe lin al **Iubirii** duh.
Splendóre de lumină în urma lui rêsare
Și ceriul și pământul tresar în admirare,
Zimbescе tuturor și nu s'opresce 'n sbor,
Ci merge drept naintea cerescului Păstor:
— „Crează-l o! Părinte, crează-l să iubescă,
„Iubirea-i de iubire să se împărtășescă,
„Iertat va fi de tine de va p'ecătu,
„Tu ierți, Părinte, celor ce 'n lume sciui
[iubi“. —

O rază odihnesce pe îngerul iubirii
Și fruntea-i se 'ncunună cu laurii mării.

Atunci s'aude érași cuvântul Celui care Stăpân e peste tóte, peste pământ și mare, și tuturor vestesce, că **omul** e creat, că și lui pe-astă lume menire 'i s'a dat.

(După un autor engles.)

Julia.

Un tip criminal.

Costache Băbeanu.

Ei! tu ești vestitul bandit Costache Băbeanu?

— Da, eu sunt, trăiv'ar Dumneđu d'ilele, domnule judecător!

Vrednic am fost de ți-am scăpat din mână și am ris de d-ta de atâtea ori, d'ér mai șmecher ai fost d-ta, că m'ai prins acuma ca pe un pui de găină la gura coțelului!

Să fii sănătos! Mi-ai mâncat viața d'acum!

Fie-care cu ursitorea lui, dav'ar Dumneđu sănătate domnule judecător!

Stătea în fața mea drept, cu pieptul eșit, cu capul sus, mai mult semeț de cât mândru, grav, sfidător, liniștit și trist.

La picioră avea cătușe grele, pe cari părea că nici nu le observă; la mână cele două rënduri de lanțuri cu lăcat nu-l

pricina bôlei, deore-ce Szallai are pe dracul și cu „ajutorul dracului l'a stricat” pe socru-său. Schukkert l'a gonit pe ginere-său din casă și bietul om trebui să ia lumea în cap, fiind-că nimeni nu-i mai dea de lucru, creșdend cu toții bosconele babei, că Szallai e plin de draci. Szallai l'a dat în judecată pe socru-său și procesul s'a judecat mai deunăzi în orașul Paks. În fața judecătoriei Schukkert a depus sub jurământ, că într'o zi fiind culcat în pat, s'a deschis ușa de la sine și a intrat un câne negru, care „i-a ris” în față și pe urmă a dispărut. Acel câne n'a putut fi altul, decât ginere-său. Judecătoria l'a aflat pe Schukkert vinovat. Trebuia să-l interneze mai bine într'o casă de nebuni.

A se da cu sania pe deal în jos este un sport plăcut al tinerilor. În Brașov nu numai tinerii, dăr și bătrânii îl practică. De când zăpada acopere cu un strat gros pământul, sportul acesta și-a luat un nou avânt pe oăsta, ce se întinde la pôlele Tâmppei din jos de „Casa de tir”. La antreprenorul Schmidt stau la dispoziție săniile necesare.

Concert. Duminecă, în 18 Ianuarie muzica comunală va da un concert în sala hotelului „Europa” sub conducerea capelmaistrului Max Krause cu următorul program: 1) Cadetten-Marsch, de Sausa. 2) Uvertură „Das Modell” de Suppé. 3) „Die Fürstensteiner” vals de Bilsse. 4) „Magyar Abrand” de Barhó. 5) Fantasie din opereta „Der Zauberer” de Herberth. 6) „Wiener-Blut” vals de Strauss. 7) Pêle-mêle, de Ristic. 8) „Der Schäfer und der Schäferin” de Jungmann. 9) „Verschiedenes Wiedersehen” de Marek. 10) „Süsses Mädli”, mars de Reinhardt. Inceputul la 8 ore. Intrarea 60 bani. De astă-dată vedem, că nu s'a pus în program și o *piesă românească*. — Luni, în 19 Ianuarie societatea filarmonică ține repetiție.

In magazinul de încălțăminte I. Sabadeanu Brașov, Strada Portii Nr. 10 care de 34 ani se bucură de un renume bun și care posedă un mare sortiment (alegere) de încălțăminte solidă și modernă, de toate soiurile pentru domni, dame și copii, de iernă și de vara, se poate procura încălțăminte cu *pr țuri reduse, foarte ieftin*, gata precum și după măsură. Pentru soliditate garantéză firma.

Rectificare. În poesia „Peisaj hollandes” publicată în numărul precedent 284 (nr. de Duminecă 52) s'a strecurat o greșelă în rândul 3 din strofa ultimă, care este a-se ceti „Și de mult ce-a tors la neguri”, în loc de „a curs la neguri”.

Ioan Petric.

Erî, Vinerî, în 3 Ianuarie st. v. a repausat bătrânul și de toți stimatul protopop al tractului Brașov, care a funcționat în orașul nostru 64 de ani ca preot și 44 ani ca protopop. Până înainte cu câte-va zile, deși ajunsesse etatea înaintată de 87 ani, Ioan Petric a fost în activitate și numai cu ziua de 1 Ianuarie a. c. s'a fost retras la pensie. Acesta dovedește zelul deosebit, ce l'a avut repausatul protopop în îndeplinirea datoriilor sale preoțesci.

Mult regretatul protopop a fost un caracter blând și pacinic și în tot-déuna cu multă rîvnă a conlucrat pentru înaintarea intereselor culturale ale neamului.

I. Petric s'a născut la 17 Nov. 1816 în Rêșnov. Studiile secundare le-a făcut în Sibiu, cursul filosofic în Clușiu, ér teologia în seminarul din Sibiu. Întâiu a fost ales paroch în Brașovul-vechiu (1838), ér de la 1839 și până la mörte paroch la bis. Sf. Nicolae. La 1844 fu ales protopop onorar la 1858 protopop al tractului II al Brașovului din 1884 și până la 1 Ianuarie 1903 protopop al tractului Brașovului. — A funcționat și în calitatea de catechet la gimnasiu. —

Inmormântarea se va săvârși Luni în ziua de Bobotéză, precum se vede din următorul anunț funebru al familiei:

Zoe Petric născ. Onițiu, în numele său al fiilor săi, al numeroșilor nepoți și stră-nepoți, anunță cu inima înfrântă de durere, că iubitul și neuitatul soț, respective tată, moș și strămoș

Ioan Petric,

protopresbiter gr. or. etc. etc.

după un scurt morb și fiind împărtășit cu Sântele Taine, a adormit în Domnul ađi Vinerî, la 11 $\frac{1}{2}$ ore a. m. în al 87-lea an al vieții. 64 an al fericitei sale căsătorii și preoții.

Remășițele pămîntesci ale scumpului defunct se vor ridica din biserica Sfântului Nicolae din Scheiș, Luni, în 6 (19) l. c. la 2 ore p. m. și se vor depune spre vecinică odihnă în cimitierul bisericii gr. or. de acolo.

Brașov, în 3 (16) Ianuarie 1903.

Fie-i țărina ușoră și memoria binecuvîntată!

Societatea de lectură din Rêșnov.

A doua zi de Crăciun (26 Decemv. 1902 v.) membrii „Societății de lectură” din Rêșnov au aranjat o reprezentațiune

teatrală și musicală. Programul a fost destul de bogat; a constat din două puncte cântări de cor, două declamațiuni și o comedie populară. Sala era plină de public. Toți Românii din Rêșnov au luat parte în frunte cu ambii preoți și d-l secretar consistorial G. Proca. Stréinî n'au fost mulți. Succesul a fost splendid. Cântările „Imnul unirii” și „Coróna cufundată” executate de corul societății au făcut cea mai bună impresie. În Rêșnov până acum nu a fost cor în permanență. Societatea de lectură, din membrii ei și sub conducerea învățătorului Virgil Bude, și-a format un cor permanent. Nu e lucru ușor a instrua un cor format din voci nedepinse cu cântarea. Să cere multă abnegațiune din partea conducătorului, ér din partea coriștilor răbdare și multă ostenoală. Să vede foarte bine, că membrii societății nu au cruțat nici timpul, nici nu s'au dat înderēt nici de la jertfele ce trebuia să facă numai și numai ca să aibă un cor bun și permanent. Laudă se cuvine în primul loc harnicului conducător și apoi coriștilor.

Declamațiunile d-șorei Tăbăcariu „La Oglindă”, de G. Coșbuc, și a d-lui G. Butnariu „Peneș Curcanul” au fost încoronate cu mult succes.

Punctul ultim din program a fost comedia populară cu cântece „Vlăduțul Mamii” de Lupescu. Acestă comedie e cât se poate de potrivită și la înțeles pentru popor și foarte hazlie.

Eu am văduțo predată până acum cel puțin de patru ori și credeam, că asupra mea nu o să mai facă nici o impresie M'am înșelat însă, căci diletanții și-au jucat rolurile cât se poate de bine.

Așa a decurs reprezentația societății de lectură din Rêșnov. Merită laudă Rêșnovenii pentru-că o astfel de societate în întreaga împrejurime a Brașovului, numai ei au. Și în timpul acesta, când devisa fie-cărui adevărat Român trebuie să fie „totul pentru cultura națională”, în fiecare comună românească ar trebui să existe o „societate de lectură”, unde fie-care țeran, care știe ceti, în timpul liber, Dumineca și sêrbătorile și în lungile seri de iernă, în loc de a merge în crășmă, să cetesă ceva folositor.

Actualul președinte al societății e d-l învățător Romul Cristoloveanu. Frumos e din partea corpului didactic că s'au înscris membrii ai societății. Bine ar fi ca toți Românii din Rêșnov să între în „Societatea de lectură” unde apoi „uniți în cuget și în simțiri” să lucre pentru binele lor și al tuturor. Ér Românii din alte sate românești să ia exemplul de la Rêșnoveni!

Un Român.

Crăciunul sêracilor.

„Mila dată sêracilor...” Ruga rîbinte cu această devisă a mișcat inimile durătoare, și bogate daruri s'au îngrămîț în fața sutelor de sêraci, adunați în ajunul Născerei Fiului lui Dumnezeu în localitățile reuniunii sodalitor noștri, prefăcându-se astă-dată în bazar de lucruri, menite să aduce bucurie și acelora, cari înghetați au rămas până în inimă. „Sêracii pentru sêraci” înțiceau mulți. Și Dómne ce înălțător e a iubi pe deapropoie têu mai mult decât pe tine însuși. Iubirea nefățărîtă a fost motorul celor, cari de mulți ani și-au luat problemă a sări în ajutorul deapropoiei — lipsit. Simțul de caritate creștină s'a mișcat pe cei avuți, și sfărîmăturile lor bogate leac viudecător s'au făcut pentru sêracii flămânți. Si pentru unii și pentru alții, vintele evangheliei: „Veniți binecuvîntați pîrintelui meu de moșteniți împărăția, și e gătîtă vouă dela întemeierea lumii: eu am fost flămînd și mi-ați dat de am mâncat; însetoșam și mi-ați dat de am beut; străin am fost și m'ați primit; gol și m'ați îmbrăcat...” împintescă-i în toate porțile lor bune. Aceste să fie călăuzitorii lor, după ce știut este, că binefăcend „una dintre acești frați mai mici ai lor, Dumnezeu i-au făcut”.

Scriitorul acestor șire fără pretenții a asistat la înțregă sêrbarea de bucurie sêracilor noștri și în fața scenelor mișcătoare, nu odată lacrimi au podidit obrajii săi.

Obiectele sortate își așteptau pe stăpîni. Încălțăminte peste 40 perechi tot nouă, costume complete, pălării, cămăși, hainițe pentru băiete, stoffe pentru haine de iernă, batiste, cămeși, peste 160 coliere și coșulețe peste 200 cu zaharicale, prăjitură, portocale și alte lucruri indulcitorii toate în preț de peste 1500 cor., în timpul dela ôrele 5 d. a. până la ôrele 10 sêra a fost împărțite prin comitetul Reuniunii în frunte cu presidentul Vic. Tordășianu, ajutat de d-na Maria Grecu și de d-șora Elena Grindean. Mici colindători și crai vestitori prin producțiunile lor, sêrbarea născutului Mântuitorului. La împărțire de data aceasta s'au avut în de-apropoie privire numărul mare al învățăcelilor meseriași lipsiți de mijloc și lipsiți de bucuriile acelora, cari la sîmul părintesc sêrbéză aceste zile ale mîntuirii neamului omenesc.

Lacrimile vêrsate de sêracii noștri sêrvescă de cea mai înaltă recompensă pentru toți aceia, cari mult au jertfit întru sâturarea celor lipsiți.

Un colindător.

împedecau de a-și ține brațele încruciate pe pept, nu ca unul ce ispășește, ci ca unul care judecă și cere el socotélă.

Infipsei cele două ținte ale ochilor mei în prăpastia fără fund a ochilor lui. Nici o tremurătură de genă. Tac eu, tace și fiorosul bandit.

Câte-va clipe păream a ne studia reciproc.

Pentru prima ôră, în cariera mea de magistrat, mă simt dominat de un tâlhar.

Costache Băbeanu, căpitanul bandeii de țigani de la Cernica, amic și tovarășul lui Lache, celalalt căpitan, face parte din rasa aproape stinsă a marilor ucenicî ai crimei. El se trage din familia ađi decimată de justiție, dăr atăta vreme celebră prin crușimea ei, — neamul Căteileșilor.

Oh! Nu pot să-mi iau ochii de la el. Interogatorul îmi mörpe pe buze. Un cap enorm, mai mult pătrat, se elatină greoiu pe un gât de taur.

Pêrul lui, stufos și încălțit, reamintese desimea și întunerecul misterios al codrilor. Sprincenele lui late și sbîrlite par două animale pêroșe, cari se urcă mereu, mîncând acea suviță îngustă de frunte și pârënd mereu că vor să facă să se ascundă în cărlionții negrii ai pêrului.

Ochii lui... oh! ei nu se pot reda așa de ușor! Ei sunt tot secretul prestigiului și al puterii lui. Sunt ochi de lup flămînd. Sunt ochi de pasere de pradă

întăritată, sunt ochii disperărei său ochii nebulniei... nu sciu.

Un lucru e sigur: ochii aceștia sunt sinceri, sunt bravi, sunt loiali în turbarea său crușimea lor. Ei în ori-ce cas sunt ai unei ființe superioare în rêu, ochii unui erou al crimei. Luminile acestea tăioșe, reci și drepte, te înghenunche ca lamele a două pumnale ascuțite.

Ochii aceștia au fost de nenumărate ori limpediți în sânge și genele acelea nu s'au închis nici-odată de înduioșarea milei!...

Costache Băbeanu vorbește totdeuna tare și din plin, cuvintele îi isbucesc din pept cu ôre-care sguđuire.

Vocea lui reamintese detunătura unei pusei.

Fie-care gest, fie-care vorbă, fie-care mișcare a lui, pörtă adênc sigilul a trei mari calități: voință, hotărîre, energie.

Hotărîrile repeđi mai ales, sunt la el fatalele colorare ale unui curaj dus până la absurd.

Ele îl ajutau într'atât, încât tovarășii îl numeau „tartorul evadărilor”.

Cu șapte ani înderēt evadéză din ocna Telega, eșind printr'un puț părășit dimpreună cu 12 tovarășii. — Garda deșteptată la vreme, îndreptă o plöie de glönte d'asupra capetelor fugarilor. Toți cad înfloriți în sânge. Unul singur are ideia de a se trânti la pământ și a înainta tîrîndu-se prin porumbiște. Ideea acesta e scăparea, e viața, e libertatea și Băbeanu o câștigă, rîdend de glönte și păcălind mörtea.

Trec ani negrii și zile roșii. — Costache Băbeanu parcură în sus și în jos, în larg și în lumea tötă, gama criminalității.

Acum când are 55 de ani, are să răspundă justiției de 55 crime bine dovedite.

În năprasnica pădure de la Hârșa trăiesce în subterane cu o înțregă trupă de ocași.

Pe o nôpte viforösă înconjurăm în fruntea a 40 călărași, bordeele și subteranele bandiților.

Oh!... neuitata nôpte! Viforul opresce respirația și ne astupă urechile, zăpada amörtesce sgomotul copitelor cailor.

Bandiții dorm, visând victime, dorm istoviți de ger și înșpeimântați de viscol.

Câni, singurele lor santinele, făcuți covrig, au intrat și ei în bordee și ațipesc în țöle alături cu tâlharii.

Nici un lătrat, nici o șöptă, nici un suspin.

Ömenii dreptăței înconjöră sălașul. — Toți tâlharii sunt prinși. — Un sânge rece ne mai pomenit, o îndrăsnelă absurdă și o hotărîre de o iuțelă nebulă, salvéză pe unul singur, pe Costache Băbeanu, pe el, mereu pe el, pe vecinicul căpitan al disperărei.

Costache Băbeanu într'o singură clipă se deghiséză în femeie, ia un copil în brațe și se strecöră fără nici o grijă printre baionetele noastre, printre săbiile noastre,

printre tôte măsurile și printre tôte amărăciunile noastre.

De-atunci alte 6 luni îl urmărim cu tristețea învinsului și cu încăpăținarea buldogului, prin tôte județele, pe la tôte gazdele, prin tôte pădurile, prin orașe sgomotöșe ca și prin vizuină singuratică de fiară.

Încă de 20 de ori ne scăpase, încă de 20 de ori iuțela în hotărîre și îndrăsnelă în execuție triumfăse.

Dăr în sfêrșit sună și césul lui cel din urmă, césul Arhanghelului.

Costache Băbeanu în carne și öse ședea acum înaintea mea.

La drepta și la stînga lui stau drept câte un jendarm și armele lor de-oparte și de alta, formară pervazurile acestui tablou, al cărui fond nu era un țigan bandit, ci un simbol amenințător pentru societate.

„Dreptatea prin jaf”, „ura fără popas” și „rêsvrătirea fără nădejde!”

La căți-va pași, colo pe colțul biroului, sta rêsșignit „Rêscumpărătorul păcatului Omului” și fața lui îndurerată mi pare că ia o nouă expresie de tristeță, când umbra lambrochinului de la perdea se coböră pe fața lui Crist, îngălbenită și murdărită d'atâtea sărutări mincinoșe și d'atâtea jurăminte false!

Dăr... tăcere, interogatorul începe.

De-odată înșelând vigilenta aprodului, trei femei, trei țigănci îndrăsnete, năvălesc cu zarvă în cabinetul de instrucție.

Poștele române.

Interesantul raport al d-lui N. P. Ianovici, asupra bugetului ministerului de interne, cuprinde un scurt istoric al poștelor române, dela înființarea lor în principate și până astăzi.

Pentru prima dată s'au introdus în țara noastră reeurile poștale, cu schimburi de cai, în secolul al 17-lea. Ele funcționau pe următoarele drumuri principale: dela Tirgoviste la Ișucuresci, din Bucuresci la Cărlăși spre Silistra-Constantinople; din Orșova prin Roșiori la Bucuresci; din Iași prin Birlad la Chilia spre Constantinople; din Iași prin Hirleu spre Cernăuți-Praga.

Reeurile acestea erau așezate la distanțe de 20 kilometri unul de altul. Primitive la început, ele au fost reorganizate de Domnul Ipsilante, în 1775, care le-a trecut asupra Statului.

Administrația reeurilor era incredibilă la doi căpitani de poștă cu caftan și cu măciuca, cari aveau locuința lor în Bucuresci chiar în casa poștelor.

Surugii se recrutau din omenii tineri neînșurați, cari erau scutiți de bir și cărora li-se plătea o lăfă de 90 bani pe lună.

Pentru a se distinge de ceilalți slujitorii, surugii erau obligați să poarte un semn de alianță cu pecetea domnescă.

Transportul persoanelor și al curierilor cu poșta de cai se făcea cu oiace, nisele cărora țineau mică cu patru roțe, în cari abia încăpea o persoană.

Surugiul mergea în tot-deuna călare și schimba caii la fie-care poștă.

Iuțela cu care mergeau aceste oiace era foarte mult remarcată de străinii, cari călătoriau prin țară.

După acest scurt istoric, d. Ianovici intră în alte detalii tot atât de interesante asupra vechii organizației a poștelor noastre.

Regretând, că lipsa de spațiu ne împiedică a-l urma în expunerea sa, pe care o recomandăm cu tot dinadinsul publicului, ne vom mărgini a arăta, că dela această stare primitivă, am trecut astăzi la un buget de 15,259.000 lei, ocupând locul al 3-lea în privința excedentelor, și al 11-lea, în privința numărului corespondențelor, comparativ cu populația, între statele Europei.

Când ne gândim, că nu mai departe de cât la 1860, funcționa în țară poșta străină, negreșit progresul e remarcabil!

NECROLOG. Subscriții cuprinși de adăncă durere facem cunoscut tuturor rudeniilor, amicilor și cunoscuților noștri trista veste despre mult regretabilă încetare din viață a iubitului soț, frate, cumnat și presbiter **Ioan Leucescu**, care după grele suferințe, împărțit cu Tainele Sfintei cumin-

cături, în etate de 55 ani, își dede nobilul său suflet în mâinile Creatorului, Joi, în 2 (15) Ianuarie 1903, la 2 ore din noapte, lăsând în jale pe scumpa lui soție și numeroșele rudeni. Rămășițele pământesci ale scumpului și neuitatului defunct se vor depune spre vecinica odihnă Sâmbătă, în 4 (17) Ianuarie a. c. la 12 ore din zi, în cimiteriul bisericii gr. or. din Rotbav. Fie-i țărina ușoară și memoria binecuvântată!

Rotbav, în 3 (15) Ianuarie 1903. Paraschiva Leucescu născ. Crisbășianu, ca soție. Nicolae Crisbășianu, paroch în Mărtănuș, ca cumnat. George Sglimbea, paroch în Cuculata, ca cumnat. Ioan Hamsea, paroch în Apația, ca nepot. Nicolae Leuca, ca frate. George Cirica, proprietar, ca cumnat.

Literatură.

A apărut nrul 1 din „*Ilustrațiunea Română*“, apare de două ori pe lună. Sumarul nr.-ului 1 este următorul:

Text: Noul și Vechi de Al. Ante mireanu, Sonet de Haralamb G. Lecca Rasa albă.—Triumphul ei de G. I. Ionescu-Gion, Pictorul Verona de Loris, Madona Patriei, — sonet de Alexandru Obodenaru, Lunei — versuri de Cornelia din Moldova, Șoriceii de I. D. Manolache, Departe — poezie de Radu D. Rosetti, Tipuri criminale de Ion Th. Florescu, Singuri — versuri de Dem. Moldoveanu, Congresul agrar de G. D. Pol., In vis, — versuri de Iuliu Săvescu, Prometeu reînviat — fantazie de Hyalmar, In Balcani de Stroe, Anestezice fizice și morale de Dr. I. Mendonide, Impresiuni ** Din lumea orbilor ** Cucerirea Polului de Spic, Dor nebun, — roman de Ludovic Dăuș, Planeta Marte de E. Manuel, Un roman princiar da Hafyz, Omenii de moda veche, după Gogol de Em. Grigorovitză, Teatrale. Anul nou. Din totă lumea. Dr. Vitzu.

Ilustrațiuni: „*Ilustrațiunea Română*“, — coperta de Costin Petrescu, „entete“ de Verona, Madona Patriei de Costin Petrescu Costache Băbeanu. Un derviş de Costin Petrescu, Peisaj in doliu de Verona, Pictorul Verona. D-na Galeron. Vaporul Ermack spărgând ghiță. Principesa Luisa și Giron.

Numele scriitorilor grupați în jurul acestei reviste este destulă garanție de un succes deplin al întreprinderii, care succes îl dorim din totă inima.

În numărul nostru de azi reproducem din „*Il. R.*“ sugestivul articol al judecătorului de instrucție: **I. T. Florescu**.

Scrieri economice.

Manual complet de agricultură rațională, de Dr. George Maior, profesor de agricultură la școala superioară de la Făureștru și la Seminarul Nifon Metropolitan din Bucuresci. Cartea cuprinde patru volume:

Vol. I. Agrolgia, sên Agricultura generală. 34 côle de tipar cu 217 figuri în text. Carte didactică aprobată de Ou Minister de Agricultură și României cu denumirea Nr. 2078 din 1897. Costă 5 corone.

Vol. II. Fitotechnia, sên cultura specială a plantelor, 38 côle de tipar cu 202 figuri în text. Carte premiată de Academia Română cu pr-miul Nasturel-Herescu în sesiunea 1899. Costă 8 corone.

Vol. III. Zootechnia, sên Cultura generală și specială a vitelor cornute, dimpreună cu lăncăria și lăptăria, 49 côle de tipar cu 225 figuri în text. Costă 8 corone.

Vol. IV. Economia Rurală, sên organizațiunea și administrarea moșilor mari și mici. Costă 8 corone.

Cartea d lui prof. Maior se deosebește esențial de lucrările de acest fel apărute până acuma în limba și litera ura română prin aceea, că este prima lucrare completă pe terenul agronomiei în limba noastră, care tratăză toate chestiunile cele mai mari ca și pe cele mici privitoare la „agricultura română din toate țările locuite de Români, pe baza progreselor actuale ale științei și tehnicii agricole moderne. Ea ia serioasă concurența cu cele mai bune lucrări apărute până acum în limbile culte: germană, franceză, etc.

Economia pentru școalele populare compusă de Teodor Roșiu, învățător la școala principală română din Lupușul-Unguresc. Edițiunea a doua. Prețul 60 b. (pl. 5 b. porto.)

De pre influința împrejurărilor asupra acțiunilor și deprinderilor animalelor de Lamarck, cu un studiu asupra lui Lamarck, de Pansite Iosin. Prețul 50 b. pl. 10 b. porto.

România agricolă, studiu economic de Dr. George Maior, profesor de agricultură și fost estimator expert la banca agricolă. Motto: „Sărăcie n' țără săracă“. Editura. Prețul 2 cor. plus 10 b. porto.

Insoțirile de credit imprenate cu insoțiri de consum, de vânzare, de viieri, de lăptari etc. Indreptare practică pentru înființarea și conducerea de astfel de insoțiri, de F. W. Raiffeissen. Edițiunea a V-a Trad. de Dr. A. Brote. Editura Reuniunii rom. de agricultură din Sibinului. Conține 227 pag. costă cor. 1.60 (+ porto 20 bani.)

„Cartea Durerii“ de Emil Bougaud tradusă din originalul frances de Iacob Nicolăscu, editura lui Dr. E. Dăianu. Timișoara 1895. O cărticică de mângăere sufletescă, care costă legată 3 corone (plus 10 bani porto).

Reprezentății, concerte și petreceri.

Corul bisericii gr. orientale române din Brașovul-vechiu invită la reprezentațiunea musicală teatrală împreună cu dans, ce se va ține Lună în 6 Ianuarie v. (19 Ianuarie n.) 1903 (Ziua de Boboteză) în sala hotelului „Orient“ nr. 1 din loc. Inceputul la 7 ore sêra. Corurile se dirigează de d-nul Nic. Oancea jun. Venitul curat este destinat pentru Școala română gr. or. a bisericii Sfintei Adormiri din Brașovul-vechiu. Prețul de intrare: de persoană 1 coronă; de familie (3 persoane) 2 corone 40 fileri, pentru studenți, 40 fileri. Contribuiri și oferte maritimose se primesc cu mulțămită și se vor publica.

Tinerimea din Dêrstele Brașovului va da o reprezentație teatrală-declamatorică și musicală în sala Berăriei „Czell“ din Dêrste. Inceputul la 8 ore sêra. Prețul intrăriei: de pers. locul I. 1 cor., locul II. 80 b., locul III. 50 bani. Oferte maritimose se primesc cu mulțămită și se vor publica prin diare. Venitul curat este destinat pentru scop filantropic.

Program: 1. Patru păstori, cor bărb. de T. Popoviciu. 1. a) Pețitorii, de T. Speranță, declamată de Dumitru Milu; b) Negustorul și nărodul, (dialog) de A. Paun, predat de Vas. Barbu și I. B. Oltean. 3. Tot țam țis, cor de Tim. Popoviciu. 4. a) Tiu, tiu, tiu..., (povestire) de Sandu Pungăgola, predată de G. Cimpocă; b) Ți c'ai fript..., de T. Speranță, declam. de d-l Dănil Martin, învăț. 5. Sunt soldat... (cor) de G. Dima. 6. a) Rusul la țerg, de T. Speranță, declamată de F. Moldovan; b) Țiganul la vênat, de T. Speranță, decl. de N. Bârsan. 7. Sunt vênator, (cor) de N. Popoviciu. 8. Teatru: „Cu voia Dumisale“, comedie într'un act, de Th. Alexi. Persoanelor: Kiriak, comerciant, Daniil Martin; Melania, fiica sa, Efrosina A. Barbu; Dr. Romul, cand. de profesor, Nicolae Bârsan; Gligore, băiat de prăvălie, Stefan Muscalu. După reprezentație urmăză dans.

Călindarul Plugariului.

A apărut și se pôte procura de la tipografia **A. Muresianu** — Brașov, „**Călindarul Plugariului**“. Prețul, cu porto, 25 cr. (50 bani).

Acest călindăr, care apare acum în anul XI, cuprinde în afară de datele obicnuite calendaristice, geneologia domnitorilor din Europa, taxele telegramelor și cele poștale, șcala timbrelor, Măsurile, țirgurile din Ardeal și Ungaria și lista advocațiilor români.

În **partea literară** vedem portretul bine reușit al repausatului episcop **Mihail Pavel** cu o biografie, de Augustin Paul, Rugăciune (poezie) de M. Eminescu, Restignirea lui Isus, de Sinkiewicz (un admirabil fragment din romanul „Sê-l urmăz“), Călugărenii (poezie), de C. Sandu, Cinci într'o păstăie (poveste de Andersen), Luleua lui moș Radu, Legenda pământului și a muncii, de Dim. Dan, „Al mai tare om din lume“ (poezie în dialect bănațenesc) de regretatul tiner poet Victor Vlad Delamarina.

Partea economică este și în acest an bine reprezentată prin următoarele articole: „Dușmanii economiei“ de Ioan Georgescu; „Plantarea zomilor“ de A. Boldor, „Cauzele de ce sêmănăturile sunt rele“ de N. H. Vechiulescu, „Insecte stricaciose pomilor și viilor“, „Ce plătesce banul și cum îl cruțăm noi?“

După partea economică urmăză pe mai multe pagini diferite „povești“, apoi „Diverse“ și în fine „Anecdote și Glume“.

Ca adaos sunt și anul acesta o mulțime de anunțuri.

Una din ele e bêtrână și scoficlită. E singura care plânge. După lacrimile ei, se cunosce că e mamă. E Tudora, mama banditului. Cea de-a doua pare mai sfiosă, ține ochii în jos ca o vinovată, are ceva pe suflet, tristețea ei e prefăcută. E Lisaveta, soția lui Băbeanu, „scumpa lui abandonată.“

Gătită în fluturi, cu zvelci nouă, cu scurteică lungă havi și cu icosari în urechi, stă tanțoșe și par'că mândră cea de a treia. Ochii ei frumoși de drac au mai multă voluptate, decât jale. E Catinca lui Lixandru Feraru, amanta banditului, care își lăsase bărbatul și șese copii și urmasa prin pădurile Teleormanului pe Băbeanu, tâlharul dragostei ei.

Banditul pără că le arde pe câte trele cu privirea lui de foc. Nică o vorbă nu le adresăză. Pare că-și conține mânia, pare că-și înăbușe revolta. Țigancă bêtrână, strîmbată de plâns, scose dintr'o pungă urită de pele un mototol de tutun prost și întindându-l fiului ei, dișe printre lacrimi: „Na, Băbene maică, că cine scie d'ăi mai fuma acolo unde te-o îngropa stăpânirea!“

Banditul se înfurie, îi dete peste mână și cu o voce răgușită îi dișe:

— A! plângi acum?!... Ptei din ochii mei, mamă ticăloasă! Când aveam 11 ani și ț-am adus o pereche de boboci de furat, de ce nu mai bătut?! Ți-a plăcut atunci să-i frigi și să-i mănânci? Ți-a plăcut, ai?!

Acuma suferi și lasă-mă să mă înghită ocna. Ptei dia ochii mei!...

Bêtrâna nu dișe o vorbă măcar. Se mulțumi să-și tragă doi pumni în cap și să-și adune de pe jos firele de tutun risipite. Băbeanu făcù un pas acompaniat de un zornăit de lanțuri și se apropie de nevastă-sa. Lisaveta ținea ochii în jos ca o osîndită. Sub mânăca largă a cămeșei ascundea pe jumătate o pâne neagră.

Banditul, cu brațele încruciate pe pept, cu vocea vibrătoare, cu ochii teribili, începù s'o judece:

— „Mă veduși în sfârșit ér la ocna, Lisaveto! Bravo! Frumos! Ai stat în Bucuresci și pe mine m'ai lăsat să trăiesc gonit, ca fiarele din pădure. Venita-i tu după mine când te-am chemat? Gândi-tu-te-ai tu să-mi dai un urciur de apă sên un codru de pâne p'acolo pe unde rătăceam. Fugărit ca mistrețul din codru în codru? Ți plăcea când te muiam în aur după tâlhării și te purtam cu patru rënduri de sălbi numai de icosari? Ți plăcea fa? Ai? Și tu cu ce m'ai plătit că m'am dat oanei și morței? Ai? fă?... Am cumpărat un urs în Teleorman și ț-am trimis cu el pe Stan Kiriță, al mai tiner din bandă, ca să ajungă până la ține nebănuit de stăpâniri și să-ți spună sê vii acolo după noi. Venit-ai tu. fă?... Dați-ar Dumnețeu bine leică... ai vëndut ursu și ai luat pe țigan ibovnic și dă mine n'ai vrut să mai scil?... Și în vremea aia eu beam apă din mocirlă și din urma vitelor... nemâncat, nedormit și chinuit... Eu acum o sê mor trist, fă Lisaveto!... O sê mor trist, nu fiind-că m'ai uitat cu toții și m'ai pustiit dér fiindcă

„am fost prost și m'am lăsat să fiu prins așa ușor... Eu trebuia să-mi dau viața în pădure, nu pe pat de sare... eu trebuia să răpui câte-va vieți, înainte de am da p'a meal... Am sê mor trist!... acum duceți-vă și lăsați-mă în pace!“

„Al de sus sê vă plătescă!“... Lisaveta la vorbele acestea începù să ofteze apăsât și o plôie fierbinte de lacrimi îi spăla acum obrazul. Băbeanu în loc să o ocărăscă, îi vorbi cu bunătate și duioșie. Țigancă mișcată în suflet avù un elan frumos; ea dișe cu sinceritate și cu căldură:

— Nu, Băbene, n'am să te mai las!... am să viu după ține, acolo unde te-or duce!... ori-unde, și la capul pământului!...

Banditului îi trecù de-odată prin ochi o lucrare scurtă de mare isbândă sufletescă. Ca artist născut ce era, el vrù să răscolescă mai adânc patima dăștep-tată a soției lui. Ca un adevărat comandant de suflete, el se apropie de-odată de amanta lui, de Catinca lui Lixandru Feraru, cu care fusese prins la Teleorman și care într'un colț al cabinetului îl sorbia din ochi, gata a-și da viața pentru el. Băbeanu o luă de mijloc cât îi permitea lărgimea lanțului și cu o explozie de patimă și recunoștință îi dișe:

— Numai tu ai ținut cu adevărat la căpitanul Costache Băbeanu, Catinco! în-țilite-ar Dumnețeu cu tot ce ț-e drag ție! Numai tu ț-ai lăsat și casă, și masă, și copilaș, și ai venit după un pécătos ca mine!... numai tu ai avut milă de Costache Băbeanu!... Și când o cădea sloiul

de sare pe mine pentru vecie, numai la ține am să mă gândesc, Catinco!...

Sê nu mă lași; fa... sê vii acolo unde oi fi, cum ai venit și în pustiul pădurei... că și pe lumea ailaltă te-oi ține minte, Catinco!...

Lisaveta, nevasta lui, tremura vargă, fața ei era măslinie, când nu era vênătă ca broboda. Măgelele albastre de pe piept țăcăneau între ele, speriate de mișcarea sinului. Băbeanu se răsuna acum cu cruțimea lui obicnuită... Se răsuna chiar și într'un cabinet de instrucție!...

În celalt colț, colo aprõe de ușe, Tudora, mama banditului, întorsă puțin cu spatele, se uita furis cu cōda ochiului și printre cei doi dinți galbeni, ce păreau mai mult atârnați de buză, ridea încet cu un hî. hî! plin de intenție și de șiretenie vulpescă. Mă apropiai de ea și cu severitate îi dișe:

— Nu ț-e rușine, bêtrâno, sê riți când fiul têu e pe drumul oanei!...

Bêtrâna vrăjitoare clipind inteligent din ochi, continuă să hipie și m'i dișe răpită de admirație, arătând cu degetul ei putred și tremurător spre Băbeanu:

— La gura oanei, măculiță, și două mueri mor după el!... și nevastă și amantă! halal d'asa băiat!...*)

1902, Decemvrie 24.

Ion Th. Florescu.

*) Din noua revistă „*Ilustrațiunea Română*“

Un naufragiu pe Marea Neagră.

Cu ocaziunea ultimelor furtuni de pe Marea Neagră vaporul grecesc *Partenon* s'a pierdut împreună cu cea mai mare parte din echipaj, în următoarele împrejurări:

Partenon încărcă grâne în portul rusesc Taganrog din Marea de Azov, port care aprinde în fie-care an e cuprins de ingheturi. Înainte ca vasul să-și poată completa încărcătura, scoborirea repede de temperatură îl amenința să fie prins de gheață și ținut în loc un timp nehotărât.

În aceste împrejurări, căpitanul se hotărăse să părăsească portul și marea de Azov, deși cu încărcătura necompletată, luând direcția spre Bosfor.

După un drum de vre-o două zile, furtuna îngrozitoare, ce s'a deslănțuit pe mare și care a oprit și vaporul Serviciului maritim român *Pripițea Maria* să-și facă cursa regulată Constantinopol-Constanța, a surprins vaporul grecesc la larg.

După 48 ore de luptă cu valurile, vaporul suferind oare-cari avarii, căpitanul a luat direcția spre golful Caliacra, locul de alăpost al tuturor vaselor amenințate de furtunile de Nord-Est.

Odată cu schimbarea direcțiunii însă, s'au schimbat și oscilațiunile vaporului, care acum devenira transversale. Vaporul se aplecă când pe o costă, când pe cealaltă, în oscilațiuni mari, ajutate și de mobilitatea grânelor în magaziile necomplete încărcate.

La un moment dat apa pătrundând la mașini, stinse focurile. De aci înainte vaporul era jucăria valurilor, care nu întârziară să-și desvîrșească opera distrugătoare. Vaporul se aplecă pe o costă și — echipajul o constată cu groază — rămase în această pozițiune.

Cu toată puterea furtunii o singură măsură suverană se impunea: părăsirea vaporului. În cea mai mare grabă bărcile au fost lăsate la apă. Cea dintâi, în care s'au imbarcat 7 oameni, după 28 de ore de plute în voia valurilor, a fost întâlnită de un vapor al *Lloydului austriac*, care i-a salvat.

Despre sorta vaporului și a celorlalți oameni din echipaj, nu mai este nici o înțelegere: au pierit în valurile mării.

În cercurile maritime din Constanța și Constantinopol se critică neprevederea căpitanului, care n'a împiedecat mobilitatea prea mare a încărcăturii necomplete — cauza principală a naufragiului — prin mijloace simple și bine cunoscute de toți marinarii.

Unde mor animalele?

La această întrebare răspunde Dr. Th. Zell în „Zeitgeist“, supliment științific al ziarului „Berliner Tageblatt“, într'un interesant articol, pe care l' dăm în traducere românească. El spune următoarele:

Întrebarea, unde mor animalele, adică unde-și află ele mormântul, este pe de o parte foarte ușor de rezolvit, în cele mai multe cazuri ea ar suna: în stomacul altor animale, sau în al omului. Pe de altă parte însă este grozav de greu a răspunde precis la această întrebare.

Nimenea, care se ocupă mai de-aprube cu ivirea și dispariția în lumea animalică, nu poate trece cu vederea rolul mare ce-l joacă acolo a înghițit și a fi înghițit. Animalele plantivore (care se nutresc cu plante) își află mormântul de regula în stomacul carnivorelor (care se nutresc cu erbă), și la carnivorele mai mici e la loc întrebarea: pe cine mănâncă tu, și cine te mănâncă pe tine? Acest proces vecinic în natură, e cunoscut tuturor.

Ca școlar cetii un memoriu vânătoresc, care face asupra mea o înfrigurare adâncă. Un Trapp din America observă un șorece, care țopăia pe zăpadă; nu trecu mult și fu jertfa unei pisice sălbatice din apropiere; totuși, nici această nu se putu bucura de prada ei, căci o vulpe o luă la ochi și o prinse în câte-va sărituri. Dér nici vulpea

nu putu gusta din prada ei, căci se ivi un lup, care numai decât înghită pe hoțul cel cu blană roșie. Inzadar s'a încercat din toate puterile să scape, ea fu victima lupului. Atunci intră omul în acțiune, și în scurt timp scurtă viața lupului un glonț eșit din pușca omului.

În sine întâmplarea nu e imposibilă, că deși în fabulă lupul cu vulpea au aventuri comune, totuși în realitatea crudă nu este așa.

Mai departe nu e minune, că animalele amintite își pierd viața prin vietăți mai tari; minune ni-se pare numai împrejurarea că circulația merge atât de repede, încât nici unul nu are timp să consume prada sa. Tot atât de minunat este și monologul Trappului. El desvînovătesce adică pe animale pentru păcatul răpirei, de ore-ce, afară de șorece, care mai mult e vegetarian, ce-lalte toate au fost hoți de profesiune. Dacă dora omul nu va fi avut tot dreptul, de a se acuta mai întâi de semenii săi! Unde mai este vr'un animal în lume, care să se asemene cu el, în pofta de omor? Să ne cugetăm la prinderea în masă a paserilor răpitoare, la exterminarea tuturor soiurilor de animale.

Este așa-dér explicabil, că înmulțirea plantivorelor e limitată prin animalele răpitoare și că nenumăratele carnivore sunt așa dicând mormântul viu al plantivorelor. Intratăta joacă animalele răpitoare un rol însemnat în natură.

Astfel se explică, că plugarul nici pe departe nu ursece pe vulpe așa tare ca vânătorul, de ore-ce vulpea este o escalentă vânătoare de șoreci. Chiar așa s'au ridicat voci contra stîrpirii totale a tigruului din India. Câtă vreme această vietate infricoșată nu e încă copleșită de slăbia bătrânețelor, trăsese mai numai din ființe vii, adică din porci sălbatici, maimuțe, etc. Chiar aceste animale pustiesc agrii în așa măsură, cât fără tigrul în unele locuri nici ca s'ar renta agricultura. Viața fără animale răpitoare are drept urmare, că plantivorele se înmulțesc în așa măsură, cât pier în fine din lipsă de nutreț. Acesta s'a observat în repetite rânduri d. e. cu iepurii de casă duși pe insule cu plantații bune, dér lipsite de animale răpitoare.

Animalele răpitoare sunt așadér mormântul viu pentru cele mai multe animale plantivore și luorul stă de regulă astfel, că din ceste din urmă cad jertfa mai întâi cele bătrâne și cele bolnave. Dacă un puș tinér și-a pierdut mama, devine și el în scurt timp prada unui animal carnivor, de cumva nu aparține unei turme, unde e apărut și scutit de animalele cele mari.

Dacă vom cugeta, că d. e. șese-deci lei — du a raportul lui Iules Gerard — care se sustineau în Bona, au mîncat în anul 1856 numai 10.000 de animale mari și mici, și că unele animale răpitoare omoră mai mult, decât pot consuma, atunci se explică de ce o producțiune prea mare e raritate la animalele plantivore. Un unic lup a făcut în nouă ani o daună de 8—10 mii florini. În Rusia n de au sunt sfășiate de lupi 180.000 animale mari și 560.000 animale mici (fără paseri). Cât omoră un vultur? Brehm asemănă cuibul lui, la finea timpului ciocirei, cu un cimiter. Bechstein se fi aflat în apropierea cuibului resturile dela patru-deci iepuri și trei sute de rațe. Mania de omor a uliului e asemenea tuturor cunoscută; se pare, după cum dice Brehm, că el nimic nu pôte vedea viu, fără să ucidă. Dér ființele, ce le consumă paserile răpitoare, au și ele un apetit minunat. Ca prunc avui un graur tinér, căruia-i adusei odată nouă-spre-dece cărăbuși de Iunie. Și el fi mîncă unul după altul, peste dejunul său obișnuit.

Cei mai periculoși hoți însă se pare a trăi între locuitorii apelor. Nu se pôte însă nega, că între pesel sunt unii plantivori curați. La tot cazul pescii, care trăsesc cu vegetale, joacă un rol mai mic. Aci omorul e devisa diu și noptea. Nu e cruțat nici genul propriu. Cum ar și putea fi altcum, când o știucă, depune până la 150.000 ouă, un crap chiar 600.000! Aci trebuie să fie pescii răpitori, care după puțină céroă se limiteze prisosul.

Din pescii mai mari sunt cunoscuți ca deosebit de rapaci rechinii (Haifische). Mai réi decât ei sunt la totă întâmplarea o specie de delfin. Cu deosebire balanele cad jertfa acestui hoț de apă. Estrict află în folele unui Schwertfisch lung de cinci metri trei-spre-dece purcei de mare (delfini) și patru-spre-dece câni de mare, dér cu al cinci-spre-decelea căne de mare, ce voia să mai înghiță, s'a innecat.

(Va urma.)

Care de șemă și mulțămîta publică.

Cu ocaziunea petrecerii de dans, aranjată de Reuniunea femeilor române la 27 Noembrie n. 1902 în localitățile berăriei (Fabricshof) din Timișoara-Fabric în favo- rul copiilor săraci de la școlile confesio- nale gr. or. rom. de aici, au intrat următoarele:

1, Oferte de la H. S. D-l. Dr. Iosif Gall din Lucareț, mare proprietar și membru al casei magnatilor 20 cor., de la d-l Mihalache Moiescu, coaforul curții regale din Bucuresci 14 cor. 29 fil.; de la d-nii Emanuil Ungurian, d-r P. Tîgle, major I. Teodorovici, D. Dragonescu, I. Németh, Costa Maniu și Goldsmann câte 10 cor. De la d-l P. Rotariu 6 cor.; de la d-nii Ilie Curescu din Caransebeș, A. Wittenberger N. N. din Arad câte 5 cor. De la d-nii I. Maximilianu, paroch în Stupini, P. Pop jude de tribunal în pensiune din Brașov, Maria Gherdan, Constantin Têran, Catarina Ioanovici câte 4 cor. De la d-nii M. Plausich, M. Lehner, Dr. Darabanth, D-na Dr. Kaldi, Pavel Cuscunov, Nenádovics Sándor, D. Lövy, Ana Cornea, Véd. Elena I. Olariu, Emilia Seculici, Ana Hayer, Sidonia Crețu, Olga Jian, Elena P. Olariu, Al. Popescu, Maria Lemhard, Iuliana Zărie, Maria Ruja, Ana Carte, Véd. Ana Iovi, Jalma Rezső, Mia Antoniac, Trifu Svetozar, D. Maniu, Nicolae Micluța paroch, Crista Gaița, câte 3 cor. De la d-nii P. Ionasiu, G. Berariu, Hemen, Dr. I. Petrus Freund, Polatsek, Costa, Nenad, Elisaveta Cădariu, Francisc Danciu, Maria Marcu, Radislovics, Nenadovics Dragutin, Traian Lungu, Keppich K., G. Haring, Brauch, L. Krausz Gy., M. Rosenthal, Dudin, A. P. Regen, Kohn, Saveta György, Eufemia Adamescu, D. Ioanovics, Muntșila, Cati Babescu, Ioan Andreescu, Maria Nicolii. Iosif Gioca, Lucreția Petrovici, Persida Todorescu, Tucsek A. V. Paraschiva-Constantin, Kovács Lipotné, Kremer Jozsefné, Trăilă, Sándor Weiss și fiii, Socoșan Bantler, R. Deutsch, Ioan I. Maximilian Stupini câte 2 cor. De la d-nii I. Torsan, Véd. Elisa Todorescu, Ana Popovici, Maria Murgu, Maria Ristic, Alexandrina Jianu, D. Kohn, Braun, Spitzer, Ana Păun, Babiu Simeon, Konetca L., Vilian Emilia, N. N. Vasile Eva, Elena Cosma, Hardt Ferencz, Ecat. Babici, Balogh Sándor, S. Tomescu, Reiber A., Romul Zărie, Turinger B, Stancovici, Lenard, Georgie Puia, Marcovici, Mevorach, Iuliana Gontean, câte 1 cor. Franya Weidner, 80 fil. A. Kohn și Toth Pál câte 60 fil. Catarina Oporean 60 fil. N. N. 50 fil.

1, Contribuiri de la P. O. D. Dr. Tr. Putici ppresbiter în loc 7 cor., de la d-l Dr. A. Cosma 5 cor. de la D-l Stefan Bogdan notar în Bányos 4 cor. de la familia V. Hamsea din Lipova, preotul militar Terentie Bugariu din loc câte 3 cor., de la ppopul C. Teaha din Liget 3 cor. de la parochul I. Plavoșin din Mehala 3 cor. și de la parochul din Beregsău d-l I. Balta 1 cor.

Venitele au fost de tot 474 cor. 99 fil., ér spesele 127 cor., deci venit curat 347 cor. 99. fil.

Aducem cea mai sinceră mulțămîta tuturor pt. contribuitorii la realizarea scopului umanitar, ce-l urmărim și notificăm că din venitul curat al acestei petreceri în 22 Decembrie v. a. e. am provăduț cu îmbrăcăminte completă de iarnă 20 școlari de la școlile confesionale de aici, ér prisosul l'am depus la capitalul Reuniunii.

Recunoscem și la acest loc zelul și interesul viu ce l'au manifestat d-nele Lucreția Matei, Véd. Elisa Todorescu, Ma-

ria Toader, D-șora P. Regep, Ecaterina Trailescu, Persida Todorescu și Iuliana Maniu, ca membre în comitetul aranjator întru adunarea de oferte.

Timișoara-Fabric în ajunul Născerii D-lui din anul 1902.

Pentru comitetul aranjator:

Maria Dr. Putici,
presidentă.

Maria Gherdan,
cassieră.

*

Cu ocaziunea producțiunii teatrale împreună cu dans, aranjată de inteligența română din Tohanul-vechiu, Joi, în 8 Ian. st. n. a. c. (a II-a și de Crăciun) s'a încasat cu totul suma de cor. 137.10.

Subtragându-se de aci suma speselor de cor. 90.63. a rezultat un venit curat de cor. 46.42

Din suma venitului curat 22 cor. s'au reținut pentru-ca să se procure o cortină, care să fie la îndemână pe viitor, când va cere trebuința; — ér din cele 24 cor. 42 bani rămași s'a spedit „mesei studenților“ din Blăși 16 cor. 42 bani; — „mesei studenților“ din Brașov 8 cor.

Lista marinimoșilor contribuitorii este următoarea: N. Popovici, Bran 1 cor. 40 bani; Bakó Károly, notar, Tohanul-vechiu, 2 cor.; Augustin Paul, redactor Brașov 80 bani; Ioan Mețianu, inv. Ghimbav 1 c.; Ioan Berariu, vice-not., Bran 1 cor., Aristotel Mucea, Tohanul-vechiu 1 cor. 40 b. Nicolae Rimbețiu, not. Poiana-mărului 80 bani; Dr. Pralea, Brașov 80 bani; Moise Brumboiu, preot în loc 3 cor.; Ioan Gogonea, compt. Zărnesci 1 cor. 50 bani; Ioan Ionică, forest. Zărnesci 1 cor. 80 b.; Dr. Roman, Brașov 80 bani; Ioan Comanescu, preot Ghimbav 2 cor.; Ioan Băncilă, inv. Tohanul-nou 20 bani; Danil Șerban, not. Voila 2 cor.; Ioan Dan, prot. Zărnesci 2 cor.; Victor Ripescu, compt. 80 bani; Avram Boboc, 50 bani; Ioan Vodă, not. Zărnesci 1 cor.; Nicolae Spérchez, invét. Zărnesci 1 cor.; Nicolae Batia, dir. post. Persani 2 cor.; Ioan Guiman, Poiana-mărului 1 cor.; și Dr. Eugen de Leményi, avocat Brașov 3 cor. 80 bani.

Primescă marinimoșii domni, prin această, călduroasă noastră mulțămîta publică.

Tohanul-vechiu, 11 Ian. st. n. 1903.

Comitetul aranjator.

Cum călcesce fudulia pe om.

În sat la noi era unul ce scia o lécă de carte. În armată fu-ese căprar, așa, că se învățase omul să dea tot poruncă; dér când o venit acasă, n'o mai avut cui da atăta de ar puté să strige „ești slugă din butuc“. Nu i-o mai fost drag să muncescă ca mai nainte și s'o dus la drumul de fer.

Ce-o făcut el ce-o dres, ajunge ceva mai mare, pus peste acei ce lucră pe linie. O ducea bine omul. Prinsese la carne hăt hăt. Nevasta lui, care era fata unui gospodar de acolo din sat, nu mai umbla cu sapa în spate, oi sta la umbră și numai atăta lucra, cât îi făcea mîncare și-i aducea lui acolo pe linie. Și se făcuse așa de frumoasă, bat'o pustia, par'că era o cucónă. Era albă la față și curată..., da... ce... ca o porumbiță.

O dus'o el așa cât o fi dus'o și ntr'o vreme numai ce se pune réu cu cel mai mare peste dănsu. Nu sciu ce i-a fi răspuns mai așa, că nu după multă vreme aud că-i dat afară. C'asa-i slujba, bat'o pustia: amu ești cu dănsa, amu nu. Și apoi decă nu te-i ține plecat celor mari, apoi n'o duet mult. El se vede că și luase nasu la purtare și nu-i prea păsa. Da și acela se vede c'a fost om di i' a rupt.

Decă a venit acasă, ciolanele nu-i s'o mai dat la muncă. — Și-apoi lui îi era rușine să pue mîna pe ceva. Dă, fusese o lécă de boer și amu-i era órecum.

Pentru

Sesonul de bal

au sosit un asortiment mare de

NOVITĂȚI.

Crêpe de Chine brodate

și Robe de Mousselin,

mai departe Peretile și Robe cu fluturi Gaze, Crêpe de Chine și Mousseline, în toate colorile și cu toate prețurile.

Pentru alegerea Novităților este un despărțământ separat luminat electric peste și.

Mostre pentru provincie se trimite la cerere.

Magazin de mătăsărie

Szénásy, Hoffmann & C-ie.

Budapest, IV., Bécsi-utca 4.

— Ce vrei, mamă, tot cu slujba...
 Și diavolul dă drumul cōdei de pe după gât, unde-o trecuse colac de câte-va ori. Baba sta tolănită pe un pătut jilav de papură și juipoia nisce brōsce pentru masă.
 — Ți-e fōme?
 — Nu.
 — Dēr sete?
 — Nicl.
 — Ūgenunche atunci aici lângă mine și lasă-te culcat în pōla mea sē-ți caut în cap, ca în copilărie...
 — Mângăie-mē, mamă, ca sunt amărit!
 — Și ce ai?
 — Me mai întrebî? Nu veđi că nu pođi rēsufa în tihnă de inădușul tāmăit... Unde te întorci, numai biserici!... Și-apoi și ōmenii — nu pātesc nimic, nu se vaită odată măcar, sē nu mē invinovățescă pe mine: dracu și ēr dracu... La tot momentul, mē pocnesc cu crucea 'n cap...
 — Lasă, că și tu prea te amesteci în tōte...
 — Da de unde, mamă? — Trec prin lume cu mănile la pept...
 Necuratul spășit și trist, își ingrōpă cuminte cēfa în pōla bētranei, aruncându-și cōda slobodă, într'o invērtire mare, până în curmezișul drumului.
 — Ponos și rēutate omenescă, mai bine...
 — O fi și asta, spurcăciunea mamei!...
 Dracul de truđă și de desmerdări adōrme dus, jucându-și prin vis sfircul cōdei, în stratal de colb de pe drumul neted într'un tārđiu trece în gōnă pe acolo o căruță. Când în dreptul diavolului, răci se rupe osia. Baba suride șiret:
 — Dēr cōda de ce ți-ai lāsāt'o 'n drum?... („Sēmēnă'orul“)
 Ioan Adam.

SCIRILE

putut trec...
 cōtă vārța, de brānci sēra, ēr el lāsă a tūl...
 În spre iērnă, el îi dă cātră dēnsa:
 — Bre, eu mē duc la curte sē vor-cu boerii sē vēd, nu m'a pune vechil, audīt de vechilu ista că se duce. Fe-dă, ca femeea, îi dīce sē facă cum
 S'o dus la curte și el scie ce o vorbit că numa ce dīce într'un rēnd:
 — Am vorbit cu boerii, ca sē mai stau pe la dēnsul, că la anul tot m'a pune, u vechil, măcar chelar.
 Femeia i-a dat pace. Și el cât îi anu are, n'a mai stat pe lângă casă ca odar, ci i-au curs mvoii în ograda boe-; ēr acasă, nevasta lui, se da 'n vēnt trebi. Umbla val-virteș sēraca, și tot m'ai ajungea la tōte! Dă, ce vrei. Dēcă iingură!

Trece mai bine și el nu mai intra vechil, ba nicl chelar. Într'o bună di-tă, numai ce-l zăresce nevasta pe ca-vizitiu la boer. Biata femeie când a t una ca asta, era sē-și sară din minți. At s'a pus ea pe lângă dēnsu ca sē vie sē se țină de gospodărie. ca lumea, nu se facă de risul satului. i-a fost aba! Ū crepa obrazul de rușine, când sēraca între ōmenii.
 Vēdēnd însă, că n'o scōte în capete postu, și el nicl nu mai dă pe-acasă. lasă pe dēnsa de izbeliște cu trei copii! atătea nevoi, și-o luat lumea 'n cap! at și casă și loc și tot și anu, am că s'a bāgat slugă la Bacău.
 și ia așa... veđi d-ta, cum boeria că-pe om!! s'a desvēțat de muncă, și-a reu sē pue umēra la casa lui! Sē asa lor cum a ajuns, i-ai plānge de
 leni, ținutul Neamțului.) N. S.

Cōda dracului.

ra cald. cum e de-obște mai în tōte lūmeđile de vară. — Sātul de atāta iza și alergare, dracul s'abate obosit la naica, care își avea casă într'un cot de alta.
 marginea tușului inmlăștinat în- cea drumul mare, bātut și curat.
 — Nu te-am vēđut demult, satană ernoică...

bandiții i-au infipt un cuțit în inimă și un glonț în piept.
 Pe tōtă linia ferată din Kaucașia de Sud în tōte țilele se comit omoruri.
 În Elisabethpol țiuva namiadă mare au intrat cinci hoți înarmați în casa bogatului comerciant Meschadi Ali și i-au furat 700 de ruble. A fost omorît în timpul dilei și în centrul orașului, Agop Baladschanow.
 Casurile de jafuri și de omoruri în satele districtelor din Kaucaș sunt nenumărate.

Averea subsolului.

Averea subterană a pământului e evaluată la 400 miliarde de lei.
 Huila are o extracțiune anuală de tone și dă 9 miliarde; ferul, 4 miliarde; petrolul, 2 miliarde; aurul, 1.200 milioane, diamantele și pietrele prețioase, 1 miliard. — Celelalte produse sunt evaluate la 3 miliarde.
 În total, un venit anual de 20 miliarde.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșian
 Redactor responsabil: Traian H. Pop.

Calendarul săptămânii

DECEM. (1902) austriac

Oilele	Căpionat	Călend. Greg.
Dumne	18 S. m. Prisca	
Luni	19 Sara	
Mă	20 Fabr. și Seb.	
Jon	21 M. Agnesia	
Vin	22 M. Vicențiu	
Sân	23 Logod. Marie	
odos.	24 Timotheus	

Bucuresci

Ian. 1903.

Renta	Do.	Scad.	Cu
5%	1890	10	99.3/8
5%	1891	10	98.3/8
5%	1892	10	97.3/8
5%	1893	10	96.3/8
5%	1894	10	95.3/8
5%	1895	10	94.3/8
5%	1896	10	93.3/8
5%	1897	10	92.3/8
5%	1898	10	91.3/8
5%	1899	10	90.3/8
5%	1900	10	89.3/8
5%	1901	10	88.3/8
5%	1902	10	87.3/8
5%	1903	10	86.3/8

Securități

Banca na. a Rom.	5%	100
Avansuri pe efecte	6%	100
Banca agricolă	5%	100
Casa de depuneri	5%	100
Londra	3%	100
Viena.	3%	100

Cursul losur private

din 15 Ian. 1903

	comp.	nde
Basilica	19 40	20 40
Credi	184	192
Clary 40 h. m.	183	192
Clary pe Dunare.	87	88
Insbruck	75	78
Krakau	73	78
Laibach	180	186
Buda	178	200
Pa ffy	55.75	56
Crucea roșie austriacă	28.75	28.55
" " ungh.	28.55	28.55
" " ital.	70	74
Rudolf	240	242
Salm	73	77
Salzburg	255	275
St. Geois	74	78
Stanislaw	437	441
Trientine 4 1/2%	100 m. c.	42 25
" 4%	50	45
Waldstein	32	35
de 10 franci		
Banca h. ung. 4%		

Domnii abonenți, cari cu 1 Ianuarie v. nu și-au reînnoit încă abonamentul, se binevoiescă a-l reînnoi neamănat, ca sē nu li-se intrerupă regulata espedare a țiarului.
 Cu numărul de față se sisteză espedarea fōiei celor ce nu și-au re'nnoit abonamentul.
 Administrațiunea
 „Gazetei Transilvaniei“

Domnii abonații ai fōiei nōstre și mai cu sēmă abonații cei noi, sunt rugați când voiesc sē li-se trimită țiarul după stitul nou sē noteze acēsta în deosebi, de ōre-ce țiarul nostru se trimite de ordinar numai după stitul vechiū.
 Adm. „Gaz. Trans.“

Tērgul de...

Starea rimătořilor...
 Ianuarie n. de 22,548 capete, la 14 Ianuarie au intrat 336 capete și au eșit 184 capete, rēmānēnd la 15 Ianuarie n. un număr de 22,700 capete.
 Se noteză marfa ungurescă: veche greea dela 120—121 fl. tinēră greea dela 121—123 fl., de mijloc dela 121—122 fl. Sērbescă: greea 120—121 fl., de mijloc 119—120 fl., usōră 118—119 fl. kilogramul

Bursa de mărturi din Budapesta.

din 15 Ian. 1903

Sēmīnje	Qualitatea per Hect.	Prețul per 100 chilogramme
Grâu Bănățenesc	80	8.35
Grâu dela Tisa	80	8.40
Grâu de Pesta	80	8.45
Grâu de Alba Regală	80	—
Grâu de Băoska	80	—
Grâu unguresc de nord	80	—
Grâu românesc	80	—

Sēmīnje vechi	Soiul	Qualitatea per Hect.	Prețul per 100 chilogramme
Sēcara	nutrey.	70-72	6.45
Orz	de rachiu de bere	60-62	6.80
Orz	de rachiu de bere	62-64	5.70
Ovės	bănățen.	64-66	5.55
Cucuruz	alt soi.	73	—
Cucuruz	" "	—	—
Hirișcă	" "	—	—

Produse div.	Soiul	dela	până la
Săm. de trifoi	Luternă ungar.	50	58
" "	" transilvană	50	59
" "	" bănățenă	50	59
" "	" roșă	50	59
" "	rafinat duplu	70	70.50
Ulei de rapită	dela Pesta	58	58.50
Ulei de in	dela țēră sventată	14.50	18
Unsōre de porc	din Bosnia	—	—
Slănină	Slavon și Serbia	—	—
Prune	din Serbia în s.	—	—
Lictar	slavon nou	—	—
Nuci	sērbesc	—	—
Gogoși	din Ungaria	—	—
Miere	unguresc.	—	—
Cēră	sērbesc	—	—
Spirit	brut	—	—
	Drojdințe de s.	—	—

Nici o concurență din Piața Brașovului.

Vinde Prima lemne de fag mai ieftine, ca ALFRED PORR, Strada Porții nr. 59. COMANDE se primesc încă: la d-l Heinrich Zantz. Str. Porții, Fritz Hasenmeyer, Carol Irk, Konnert & C-o. Orfan. 1-5(811)

MULTE ȘI DE TOPE.

Banditismul în Rusia.

„Nowoje Wremja“ povestesc o serie de omoruri și de furturi, pe cari le au comis, de cât-va timp, bandiții din Kaucaș. Dēcă aceste fapte s'ar fi intēmplat în Turcia, suntem sigur, că s'ar fi dat alarmă în tōtă Europa.
 La Tiflis, țice fōia rusescă, soția consilierului de stat Tolovski, a fost omorită de bandiți chiar în pat pe când dormia. S'au furat 4,000 de ruble.
 De douē-ori a fost atăcată poșta. Postilionul Dschebejanz și geandarmul Wernischeu abia au părăsit satul Gombory și au fost incunjuțați de bandiți. Ei audiră: „Potschta stoi!“ și au început numai decăt salvele de puști. Geandarmul s'a apērat cu curaj după căruță, ēr postilionul și visitiul au putut sē fugă și sē se ascundă. Bandiții au furat 6,000 de ruble. După-ce au impușcat pe gendarm, i-au luat pușca și glōuțele, apoi s'au întors la căminele lor.
 În Kartschi, o bandă compusă din șēpte ōmenii sub conducerea cunoscutului tăstor de capete Hamid, a jefuit peste o sută de călători, cari mergeau la Alexandropol.
 În apropiere de Batum bogatul casier Rachmaninow a fost greu rānit și jefuit. Visitiul trāsurei în care se găsia casierul, a fost omorît.
 Ciar în Batum, țiuva în amēdă mare, cunoscutul bogățș Schengedia a fost atăcat de o bandă. Bandiții au deschis ușa. Abia putū Schengedia sē se uita la ei și

De douē-ori a fost atăcată poșta. Postilionul Dschebejanz și geandarmul Wernischeu abia au părăsit satul Gombory și au fost incunjuțați de bandiți. Ei audiră: „Potschta stoi!“ și au început numai decăt salvele de puști. Geandarmul s'a apērat cu curaj după căruță, ēr postilionul și visitiul au putut sē fugă și sē se ascundă. Bandiții au furat 6,000 de ruble. După-ce au impușcat pe gendarm, i-au luat pușca și glōuțele, apoi s'au întors la căminele lor.
 În Kartschi, o bandă compusă din șēpte ōmenii sub conducerea cunoscutului tăstor de capete Hamid, a jefuit peste o sută de călători, cari mergeau la Alexandropol.
 În apropiere de Batum bogatul casier Rachmaninow a fost greu rānit și jefuit. Visitiul trāsurei în care se găsia casierul, a fost omorît.
 Ciar în Batum, țiuva în amēdă mare, cunoscutul bogățș Schengedia a fost atăcat de o bandă. Bandiții au deschis ușa. Abia putū Schengedia sē se uita la ei și

Abia putū Schengedia sē se uita la ei și

protopresbiter Ioan imoșii donatori cele — Direcț. scol. med.

Repetiția de „Roma“ inițiate de tinerim și intrerupt din car relua mână, Joi ția de mână se va ția a Redutei. Sperār își va da și de ast concurs scind, că a familiar al acesto nic de dorit.

ncertul muziceii cassei bolnavilor, deja, se va ținē în se ea mare a Redutei, 1) Marș festiv, 2) ouvertură de Masser Strauss. 4) a) Im sky b) Ballnachtsz renade cu violon mann. 6) a) Alleg rmonia militară v rmonică își va In ultimul num ratorie a sociē nēra 70 persōne, că vom avē le mai interes.

ONAM

NSILV

st. v. 19 ent, la c itorii fōie entulu ria: Pe ōne, p ne. inată 3 fran 50. 3 m 7/

Pentru a obține un păr bogat și pentru a împedea căderea părului a înlătura formarea mătreței și a întări pelea capului, se întrebuițați

BALSAMUL de PĂR a lui NEUSTÄDTER

Garantat. Se capătă numai la **Efect sigur.**

EUGEN NEUSTÄDTER

(760) Farmacia la „S. Iutz Engel“ Brașov Piața Franz Josif, Tîrgul grăului. 7-10

— ANUNȚ. —

Subsemnatul are onore să se recomande onoratului public din localitate și împrejurime, ca

primul măestru zidar român
diplomat, în Brașov,

care întreprinde orice lucrări de zidărie nouă și reparaturi, ce cad în bransa acesia.

Având în vedere praxa îndelungată, mă aflu în plăcută poziție de a satisface pe deplin și dorința și a mulțumi pe On. public cu serviciile mele și pregătirea de planuri, desene și preliminare și pe On. public a mă fascinața prin o carte postală, asigurându-l că-l voi mulțumi pe deplin.

Tot-deodată rog pe On. oficii parohiale, eforii școlare, car. Olău de mine. Sunt la dispoziție **ori și când** a da explicațiuni înainte de a da planurile în lucrare, fără nici o pretensiune de spese de drum.

Tot ce se lucrăză este sub conducerea și supraveghierea mea proprie, asemenea orice lucrare luată asupra-mi se face în termeni fixat, fără întârziere și cu preț de tot convenabil.

Rog deci pe On. public pentru sprijinire.

Cu toată stima

IOAN VOICU

măestru-zidar,
Brașov, Strada Țintașilor Nr.

(804,1-3.)

Cine dorește să aibă un costum bun, elegant și ieftin acela să facă cumpărătura necondiționat la

HANS FIELES

in Brașov, Strada Vămei nr. 13,

unde se află tot-deuna un **asortiment mare de stofe**

de **Loden-Tiroles** neîntrecut de durabile, prin și **Stofe de Kamgarn**

dela cele mai ieftine până la cele mai scumpe. **Kgarn negru**, Peruviens pentru **costume de salon și fecturi.**

La dorință pot recomanda croitorii buni, cari sunt stare să lucreze în 10 ore un costum durabil și fără scade

Recunoscințe număróse.

Mé rog de a visita Magazinul meu, fără a si-ít la cumpărătura.

(754,14-20.)

Hans Fieles,

Strada Vămei nr. 13.

Mastre se trimit cu bonificarea spesei posté.

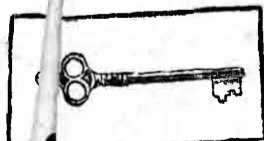
Săpun în rude

SCHICHT.

MARCA:

Cerbu și séu și Cheia

Săpunul cel mai bun și cu spor de aceea cel mai ieftin.

Se capătă pretutini leni

97-40.(725)

Tipografia A. Mureșianu, Brașov.

Deviza: Dever mare, câștig puț

P. PAVEL,

CROITOR WIEN
civil și militar

Am onórea a aduce la cunoscința On. public, hierul meu de

Croitorie de uniforme și haine ce-l avém sub Bucum Nr. 15 l'am mutat de la temvrie 1902 în Strada Michael-Weiss

Atrag atenția p. t. Domni, cari servesc atun luntar, că la mine se pot capéta cu 124 coróne tórale obiecte de uniformă:

1 manta, 1 tunică, 1 pantalon, 1 blusă, 1 haină elegantă cu curea după plac, 1 părechă mánusi, 1

Tóte aceste haine se confecționéză din stofe sură și regulament. Tot-deuna sunt proveđut cu stofe Rugând pe On. public de binevoitorul séu

(17-12.)

P. PAVEL

Comandă din provincie se esență cu toată acuratețea.

In urma unei cărți postale. merg în persóna a

Se vinde

VIN nou de Ardeal natural litru cu 36 cr.,

preste 3 litri cu 32 "

precum și

VIN vechiú litru cu 36, 40 și 50 cr.

O încercare va convinge pe fiecare de bunătatea vinului.

Cu toată stima:

Maria Bucur Bâncilă,

pe Tocile, Nr. 31.

(784,7-10.)

DEPOSIT
de articole
igienice.

J. REIF

I., B.

Prețuri curente în

Trimiterea
Discreț

La Magazinul de haine
BÉLA ASCHER

Brașov, Strada Porții nr. 11.

se póte cumpăra:

- 1 Costum de iernă cu 18 cor.
- 1 palton de érnă negru séu vênăt cu 20 "
- 1 palton scurt de érnă 17 "
- 1 Saco de patinat pentru copii 10 "
- 1 Costum pentru copii dela 3—9 ani 6 "
- 1 Pantalon de érnă 5 "
- 1 Halat 17 "

NEÎNTRECUTE

in frumseță și precisiune sunt ciasornicele mele ve-
tabile elvețiane din

Oțel negru Brillant

Remontoir-Savonnett, cu capac duplu de oțel negru brillant, aparat precis și fin, (garanție trei ani), caream care lucesce ca opalul, arătător patentat, cercul, mânerul din **veritabil Aurdouble**. Aceste ciasornice sunt foarte căutate și fiecare le póitá cu plăcere, fiind foarte elegant și ajustate

Prețul dimpreună cu ambalagiul fl. 6.—

Ciasornice pentru dame de oțel negru brillant fără capac, foarte frumos lucrate fl. 7.— Lanțuri d'aur double potrivite pentru ciasornice de bărbați și dame fl. 1.50. Ciasornice de nickel remontoir fl. 3. ciasornice d'argint remontoir cu capac duplu fl. 5. Trimiterea cu rambursă. Ce nu convine primesc înapoi, și restitui banii, prin urmare mă-i niel un asic.

Iosef Spiering, Wien, I Postgasse 2-22

Catalog mare ilustrat cu prețurile ciasornicilor, lanțurilor, inelelor se trimite gratis și franco.

A V I S.

Prenumerățiile la „Gazeta Transilvaniei“ se pot face și re-
inoi ori și când la 1-ma și 15 a fie-cărei luni.

Domnii abonenți se binevoiască a aráta in deosebi, când voiesc ca
espedarea să li-se facă după stilul nou.

Domnii, ce se aboneză din nou se binevoiască a scrie adrea lă-
murit și să arete și posta ultimă.

Administral. „Gaz. Trans“.